

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

12.05 – БКР. 2270 “С” 2023.12.14. 084 ПЗ

СЛЮСАРЕНКО АНАСТАСІЇ ОЛЕКСАНДРІВНИ

2024 р.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Факультет аграрного менеджменту

**ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
В.о. завідувача кафедри
виробничого та інвестиційного
менеджменту**

_____ Тетяна ВЛАСЕНКО
(підпис) (ПІБ)

“ ____ ” _____ 2024 р.

**БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему: Формування інвестиційної політики підприємства**

Спеціальність 073 «Менеджмент»
(код і назва)

Освітня програма «Менеджмент»

Гарант освітньої програми
д.е.н., професор

(підпис)

Віра БУТЕНКО

Керівник бакалаврської кваліфікаційної роботи
к.е.н., доцент

(підпис)

Емілія ПРУШКІВСЬКА

Виконав

(підпис)

Анастасія СЛЮСАРЕНКО

КИЇВ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА	8
1.1. Економічна сутність інвестиційної політики підприємства харчової промисловості	8
1.2. Класифікація видів та джерел фінансування інвестицій в харчовій галузі ...	14
1.3. Методичні підходи до управління інвестиційної політики підприємства харчової промисловості	20
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА АТ «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД».....	24
2.1. Характеристика діяльності та фінансового стану АТ «Житомирський маслозавод»	24
2.2. Аналіз обсягів, динаміки та структури інвестицій АТ «Житомирський маслозавод»	36
2.3. Оцінка формування інвестиційної політики підприємства.....	41
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА АТ «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД».....	46
3.1. Формування системи управління інвестиційної діяльності підприємства....	46
3.2. Шляхи підвищення ефективності інвестиційної політики підприємства	50
ВИСНОВКИ.....	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	60
ДОДАТКИ.....	66

ВСТУП

Актуальність теми. Інвестиційна політика визначає стратегічні рішення щодо вкладення фінансових ресурсів у розвиток підприємства, розширення виробництва, покращення технологій, а також впровадження інновацій.

Підприємство стикається з низкою факторів, що впливають на ефективність його інвестиційної політики. По-перше, глобалізація ринків та посилення конкуренції вимагають від підприємства постійного оновлення технологій та модернізації виробництва. По-друге, зміни в економічному середовищі, такі як інфляція, зміни валютних курсів та ставок, впливають на вартість капіталу та віддачу інвестицій. Крім того, недостатність фінансових ресурсів та складнощі у залученні кредитів можуть обмежувати можливості підприємства у реалізації своїх інвестиційних проектів.

Формування ефективної інвестиційної політики дозволяє підприємству оптимізувати розподіл фінансових ресурсів, мінімізувати ризики та максимізувати віддачу від інвестиційних проектів. Крім того, правильно побудована інвестиційна політика сприяє стабільному розвитку підприємства та зміцненню його конкурентних позицій на ринку.

Отже, враховуючи складні умови сучасного бізнесу та необхідність постійного розвитку, тема формування інвестиційної політики підприємства залишається вельми актуальною і вимагає системного підходу та комплексного аналізу всіх аспектів інвестиційної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Дослідженню проблеми щодо формування інвестиційної політики підприємства присвячено праці таких відомих учених, як І. Бланк , А. Загородній , О. Коюда , Т. Майорова , Л. Савчук , І. Сазонець, О. Ситник , О. Ястремська та ін. Незважаючи на коло питань, охоплених дослідженням, відзначимо, що деякі питання цього напряму потребують

подальшого дослідження.

Мета дослідження. Проаналізувати теоретичні та методичні аспекти формування інвестиційної політики підприємства.

Завдання дослідження, які поставлені та вирішені для досягнення мети роботи:

- з'ясувати економічну сутність інвестиційної політики підприємства;
- визначити класифікацію видів та джерел фінансування;
- вивчити методичні підходи до управління інвестиційної політики підприємства;
- надати загальну характеристику підприємства та оцінити фінансовий стан підприємства;
- проаналізувати обсяги, динаміку та структура інвестицій підприємства;
- оцінити формування інвестиційної політики підприємства;
- обґрунтувати шляхи удосконалення інвестиційної політики підприємства.

Об'єкт дослідження дипломної роботи є процес управління інвестиційною політикою підприємства харчової промисловості.

Предметом дослідження є організаційно-економічні відносини формування інвестиційної політики підприємства.

Методи дослідження. У даному дослідженні використовувалися емпіричні методи дослідження, а саме: спостереження та дослідження конкретних явищ, а також узагальнення, класифікація та опис результатів дослідження, табличний та графічний метод.

Теоретико-методична та практична значущість отриманих результатів. Практичне значення одержаних результатів полягає в розробленні рекомендацій щодо удосконалення управління інвестиційної діяльності підприємства. Дипломна робота є самостійно виконаною науковою працею, в якій викладено авторський підхід до застосування теоретичних та практичних положень в діяльності підприємства.

Інформаційна база досліджень для написання роботи є статистичні збірники і довідники, нормативні акти, навчальні підручники, монографії, наукові статті в періодичних виданнях тощо.

Кваліфікаційна робота складається із вступу, 3 розділів, висновків та списку використаних джерел з 50 найменувань – 6 сторінках, 2 додатки – на 12 сторінках. Повний обсяг роботи – 77 сторінок, з них 58 сторінок основного тексту. Робота містить 4 рисунки, 12 таблиць.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність інвестиційної політики підприємства харчової промисловості

У сучасних умовах сталого розвитку, інвестиції стають ключовим інструментом для забезпечення прогресивних змін в економіці, як на мікро-, так і на макрорівнях. Чим більше інвестицій та ефективніше вони використовуються, тим швидше відбувається процес відтворення та спостерігається позитивна динаміка на ринках харчової промисловості. У сучасному світі, ефективна інвестиційна політика стає важливою складовою стратегії сталого розвитку, яка впливає на економічні та соціально-політичні процеси.

Успішна інвестиційна політика допомагає країні збільшувати виробничий потенціал, прискорювати економічний зростання, покращувати якість виробництва харчової продукції, розвивати інфраструктуру та впливати на різноманітні аспекти суспільного прогресу. Таким чином, інвестиційна політика визначає розвиток економічних та соціальних процесів, надаючи державі можливість впливати на ключові аспекти її розвитку та сприяючи вирішенню стратегічних завдань [4, с. 83].

Інвестиційна політика – це складова економічної стратегії, яка визначає напрями та обсяги інвестицій, їхнє використання та джерела фінансування з метою оновлення та підвищення технічного рівня основних засобів. Механізм управління інвестиційною політикою включає в себе систему регулювання процесу прийняття та реалізації інвестиційних рішень підприємства, спрямовану на забезпечення сталого розвитку економіки країни.

Інвестиційна політика формується відповідно до загальних стратегічних

цілей підприємства харчової промисловості і спрямована на забезпечення його стійкості та конкурентоспроможності на ринку. Вона визначає найбільш ефективні напрями розвитку інвестиційної діяльності, які потребують належного управління для досягнення стратегічних цілей [1, с. 117].

Формування інвестиційної політики на рівні окремих аспектів фінансової діяльності підприємства харчової промисловості може мати складну структуру, що включає декілька рівнів. Стратегічний підхід до цього процесу відіграє ключову роль у забезпеченні ефективного розвитку підприємств харчової промисловості, особливо в контексті сталого розвитку країни.

Роль стратегічного підходу полягає у наступному:

- Забезпечення механізму досягнення довгострокових загальних та інвестиційних цілей розвитку підприємства харчової промисловості в цілому та його структурних підрозділів.
- Можливість реально оцінити інвестиційний потенціал та забезпечити його максимальне використання, а також активне маневрування інвестиційними ресурсами.
- Швидка реалізація нових перспективних інвестиційних можливостей, що виникають у зв'язку з динамічними змінами у зовнішньому інвестиційному середовищі.
- Врахування можливих варіацій розвитку зовнішніх факторів, що впливають на інвестиційне середовище, та мінімізація їх негативних наслідків.
- Порівняльний аналіз переваг інвестиційної політики порівняно з конкурентами.
- Забезпечення чіткого взаємозв'язку між стратегічним, поточним і оперативним управлінням інвестиційною діяльністю.
- Формування ключових критеріїв для вибору реальних інвестиційних проектів та фінансових інструментів інвестування [3, с. 16].

Керування інвестиційною політикою підприємства харчової промисловості

має визначену мету, яка полягає у постановці та досягненні конкретних цілей. Це є важливим інструментом для підвищення ефективності інвестиційної діяльності у довгостроковій перспективі, координації та контролю за нею, а також базою для ухвалення управлінських рішень на всіх етапах інвестиційного процесу.

Одним з важливих обмежень, що визначає напрям стратегічного управління інвестиційною політикою, є стадія життєвого циклу, на якій знаходиться підприємство. Кожній стадії життєвого циклу підприємства властивий свій рівень інвестиційної активності, напрями і форми інвестиційної діяльності, а також особливості формування інвестиційних ресурсів.

У науковій літературі зустрічаються різні підходи до класифікації життєвого циклу, які можуть відрізнятися кількістю стадій та їх змістом і назвами. Загалом прийнятий розгорнутий варіант включає наступні стадії: народження, дитинство, отрочество, рання зрілість, розквіт сил, повна зрілість, старіння та оновлення [6, с. 110; 7, с. 31].

Необхідно вдосконалити підхід до диференціації стадій інвестиційної політики з урахуванням двох обставин.

По-перше, потрібно врахувати, що в підході враховані як стадії життєвого циклу, так і «контрольні точки», які не мають тривалості у часі і позначають перехід від однієї стадії до іншої (наприклад: народження, розквіт сил). Вони не тотожні з будь-якою конкретною інвестиційною політикою, а можуть використовуватися для її трансформації.

По-друге, є потреба в агрегації деяких стадій в один блок через те, що вони мають одну і ту ж саму мотивацію до певних варіантів інвестиційної політики.

Для діагностики стадій життєвого циклу рекомендується виходити з первинних цілей, що ставляться на певній стадії. Зміна цілей вказує на перехід від однієї до іншої стадії життєвого циклу. Концепція циклу передбачає замкнену послідовність, тому аналіз інвестиційної діяльності краще починати з переломної точки – кінця одного циклу та початку наступного. Напрями інвестиційної політики

для кожної стадії життєвого циклу визначаються відповідно до їх відповідності природі і цілям економічних процесів, які характерні саме для цієї стадії [3, с. 17].

Характер визначення цілей інвестиційної політики на різних етапах її життєвого циклу наведено у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Варіанти інвестиційної політики за стадіями життєвого циклу підприємства харчової промисловості

Стадія життєвого циклу	Первинні цілі	Переважаючі варіанти інвестиційної політики
Народження, становлення і дитинство	Виживання і короткостроковий прибуток	- Забезпечення високих темпів реального інвестування; - забезпечення беззбитковості інвестиційної діяльності, шляхом формування власних інвестиційних ресурсів
Отроцтво	Прискорене зростання	- Розширення обсягів реального інвестування; - диверсифікація напрямів реального інвестування; - забезпечення мінімальної норми поточного інвестиційного прибутку
Рання зрілість і розквіт сил	Стале зростання	- Забезпечення виходу на «критичну масу інвестицій»; - диверсифікація форм реального інвестування; - формування портфеля фінансових інвестицій; - забезпечення необхідних темпів приросту капіталу, що інвестується
Повна зрілість	Підтримання сформованого іміджу	- Підтримка «критичної маси інвестицій»; - широка диверсифікація форм реального та фінансового інвестування; - забезпечення середньої норми інвестиційного доходу; - розвиток реальних інвестицій; - управління інвестиційними ризиками
Старіння	Подолання кризової перспективи	- забезпечення своєчасної реновації активів, що амортизуються; - «стиснення» портфеля фінансових інвестицій з ціллю підвищення рівня його доходності; - дезінвестування капіталу з низькорентабельних інвестиційних об'єктів з забезпеченням мінімальних його втрат; - реінвестування капіталу з ціллю підтримки необхідного обсягу операційної діяльності
Оновлення	Подальший інноваційний розвиток	- інноваційне інвестування; - можливість галузевої диверсифікації реальних або фінансових інвестицій; - мінімізація рівня податків; - підвищення середньозваженої вартості капіталу, за рахунок коригування обсягів внутрішніх і зовнішніх інвестицій підприємства

Джерело: складено автором на основі [8].

На етапі народження, становлення і дитинства виникає багато управлінських криз, пов'язаних з потребою ефективного керівництва новоствореною економічною одиницею. Фінансові труднощі особливо відчутні тут через недостатність прибутковості, необхідної для фінансування інвестиційних потреб. У такій ситуації інвестиційна активність на цьому етапі зорієнтована на придбання дорогих та довгострокових активів, а переважаючими стратегіями інвестиційної політики є забезпечення високих темпів реальних інвестицій та беззбитковості, формування власних інвестиційних ресурсів.

На етапі отрочтва відбувається розширення обсягів реальних інвестицій та їх диверсифікація, при цьому забезпечується норма мінімального прибутку, яка дозволяє підприємству існувати без збитків.

На етапі ранньої зрілості та розквіту сил відбувається нарощування потужностей, що базується на інвестуванні значних сум у додатковий оборотний капітал. Одночасно, завдання здійснення якісних змін вимагає істотних капітальних інвестицій у довгостроковий розвиток. У фінансовій аналітиці ця ситуація відома як криза ліквідності капіталу. На цьому етапі підприємству необхідно одночасно забезпечувати зростання обсягів виробництва та здійснювати інвестиції в якісні трансформації своєї діяльності.

Таким чином, пропонується використовувати різноманітні варіанти інвестиційної політики, спрямовані на диверсифікацію форм реального інвестування та формування портфеля фінансових інвестицій, що дозволить забезпечити зростання капіталу.

На етапі повної зрілості грошовий потік стабілізується, кошти залучаються переважно для підтримки поточної діяльності. Зазвичай прибутку підприємства харчової промисловості вистачає для цих цілей, і залишок прибутку використовується на інші потреби, такі як виплата дивідендів, інвестування в активи інших підприємств.

Загалом, фінансові кризи є малоймовірними, але все ж можуть статися. На

даній стадії спостерігається зростання інвестиційної стійкості та збільшення кількості потенційних інвесторів за рахунок зменшення невизначеності і підвищення моніторингу ризиків. Збільшений контроль над ризиками призводить до зниження граничної межі прибутковості і, відповідно, вимог до мінімальної ефективності розглянутих проектів. Це розширює діапазон прийнятних проектів і сприяє їх швидшому впровадженню.

Для розвинутих підприємств харчової промисловості, які мають можливість залучати зовнішні джерела фінансування, рівень виплати дивідендів позитивно корелює з рівнем інвестицій, у відміну від молодих компаній з обмеженими джерелами фінансування, для яких дивіденди і інвестиції мають зворотну залежність.

Існують дві ключові відмінності між стадією спаду та фазою зрілості: По-перше, на стадії спаду вартість власного капіталу підприємства харчової промисловості формується в основному за рахунок поточних активів, тоді як розвинуті підприємства харчової промисловості вкладають частину своєї вартості у майбутні перспективи розвитку. По-друге, на стадії спаду підприємство харчової промисловості може мати занадто велику частку боргу, що може призвести до банкрутства у недалекому майбутньому [9, с. 37].

З огляду на це, можна припустити, що погіршення майбутніх перспектив розвитку підприємства харчової промисловості негативно вплине на його інвестиційну політику. Це може відбуватися через скорочення джерел фінансування та зосередження зусиль на відновленні або утриманні ринкових позицій, наприклад, шляхом здійснення демпінгових кампаній.

Проте слід зазначити, що грамотне управління не дозволить підприємству харчової промисловості довго перебувати на стадії спаду, і розпочне вживати ефективні заходи щодо відродження бізнесу, що може вимагати додаткових капітальних вкладень.

Цей підхід до управління інвестиційною політикою підприємства харчової

промисловості є досить простим у використанні на практиці. Однак, оскільки на різних стадіях життєвого циклу підприємства харчової промисловості можуть бути застосовані різні варіанти інвестиційної політики, остаточне рішення може бути прийняте на основі суб'єктивного або інтуїтивного рівня. Такий підхід корисний для попереднього аналізу, фільтрації неприйнятних варіантів та подальшого докладного розгляду перспективних альтернатив у контексті сталого розвитку.

Отже, на стадії старіння, інвестиційна політика підприємства харчової промисловості може бути орієнтована на забезпечення ефективного процесу відродження. Це може включати своєчасну реновацію амортизованих активів, оптимізацію портфеля фінансових інвестицій для підвищення його доходності, дезінвестування з неефективних проектів з мінімізацією втрат та реінвестування капіталу для підтримки операційної діяльності.

Щодо зовнішніх факторів, розвиненість ринку капіталу може мати значний вплив на підприємства харчової промисловості на стадії спаду. На неефективних ринках підприємства харчової промисловості можуть бути переоцінені, що дасть їм можливість інвестувати на більш вигідних умовах.

Інвестиційна політика є ключовою складовою управління діяльністю підприємств харчової промисловості. Під час її розробки і реалізації визначаються пріоритетні напрями і форми інвестиційної діяльності, формування інвестиційних ресурсів, послідовність досягнення короткострокових та довгострокових цілей, а також система критеріїв для оцінки інвестиційної діяльності підприємства харчової промисловості.

1.2. Класифікація видів та джерел фінансування інвестицій в харчовій галузі

Інвестиції у харчову галузь є надзвичайно актуальними в сучасних умовах, враховуючи зростаючий попит на якісні та безпечні продукти харчування. Зміни в

споживчих вподобаннях, зокрема підвищення інтересу до здорового харчування і екологічних продуктів, стимулюють розвиток інноваційних технологій і модернізацію виробництв. Крім того, стабільність харчової галузі, яка залишається основою економіки навіть в умовах криз, забезпечує інвесторам високий рівень безпеки і потенціал для стабільного прибутку. Розширення глобальних ринків збуту та інтеграція в міжнародні торговельні мережі додатково підвищують інвестиційну привабливість цього сектору.

В Україні визначено поняття інвестицій в Законі «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 року [21]. Згідно з цим Законом, інвестиції – це різновиди майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту [21].

Серед таких цінностей можуть бути:

- грошові кошти, цільові банківські вклади, паї, акції та інші цінні папери;
- рухоме та нерухоме майно;
- майнові права, які випливають з авторського права, досвіду та інші інтелектуальні цінності;
- сукупність технічних, технологічних, комерційних та інших знань, оформлених у вигляді технічної інформації, навичок та виробничого досвіду, необхідних для організації виробництва;
- права користування землею та інші цінності.

Ці цінності та майнові права є об'єктами інвестиційної діяльності. Цінності та майнові права виступають важливими об'єктами інвестиційної діяльності на макроекономічному рівні. Інвестиційна діяльність, що включає процес залучення та використання ресурсів для забезпечення економічного зростання, значною мірою залежить від ефективного використання національного доходу, який є основним джерелом інвестування. Національний дохід формує фонд нагромадження, який поділяється на два ключові компоненти: фонд відшкодування та фонд відновлення.

Фонд відшкодування забезпечує заміщення амортизації існуючих основних фондів, тоді як фонд відновлення сприяє створенню нових виробничих потужностей. Разом ці фонди визначають обсяги валових і чистих інвестиційних ресурсів, доступних для економіки.

Валові інвестиції (ВІ) включають сукупні інвестовані кошти за певний період, спрямовані на відтворення економічного потенціалу через нове будівництво, реконструкцію, розширення, технічне переозброєння та збільшення товарно-матеріальних запасів. Ці інвестиції є необхідними для підтримання та розвитку виробничої інфраструктури, забезпечуючи стабільне функціонування економіки.

Чисті інвестиції (ЧІ) визначаються як сума валових інвестицій, зменшена на амортизаційні відрахування (А) за певний період. Амортизаційні відрахування представляють частину вартості основних фондів, яка була зношена та повинна бути відшкодована для підтримання виробничих потужностей на належному рівні. Джерелом чистих інвестицій є фонд відновлення, який сприяє створенню нових виробничих фондів і забезпеченню довгострокового економічного зростання.

Таким чином, фонд нагромадження, який складається з фондів відшкодування та відновлення, відіграє ключову роль у формуванні інвестиційних ресурсів, необхідних для підтримання та розширення виробничих потужностей економіки. Це забезпечує стабільний розвиток і підвищення конкурентоспроможності національної економіки на глобальному ринку.

Динаміка чистих інвестицій відображає характер економічного розвитку країни на певному етапі. Це вкладення коштів у знову створені виробничі фонди і оновлений виробничий апарат, що може призвести до виникнення певних макроекономічних пропорцій [22, с. 25].

а) $ЧІ < 0$, або $А > ВІ$, що призводить до зниження виробничого потенціалу, зменшенню обсягів продукції і послуг, погіршення стану економіки;

б) $ЧІ = 0$, або $ВІ = А$, що засвідчує відсутність економічного зростання;

в) $ЧІ > 0$, або $ВІ > А$, що забезпечує розширене відтворення, економічне

зростання за рахунок зростання доходів, темпи якого перевищують темпи зростання обсягу чистих інвестицій, тобто економіка знаходиться в стадії розвитку.

Обсяг інвестицій під впливом наступних факторів:

а. Рівень заощаджень населення. При низьких доходах основна частина коштів споживається. Проте зі зростанням доходів збільшується частина, яка спрямовується на заощадження, що є джерелом інвестиційних ресурсів.

б. Очікувана норма чистого прибутку. Прибуток є основним джерелом інвестицій. Таким чином, чим вища очікувана норма доходності, тим більш привабливими будуть вкладення.

в. Темп інфляції. Високий рівень інфляції призводить до знецінення майбутнього прибутку від інвестицій.

г. Ставка банківського процента. Якщо очікувана норма чистого прибутку перевищує ставку банківського процента, то інвестування є ефективним, і навпаки.

д. Податкова політика. Зі зростанням податкового тиску зменшується попит на інвестиції [25].

З метою більш детального вивчення змісту інвестицій їх класифікують за певними ознаками (табл. 1.2):

Таблиця 1.2 – Класифікація інвестиції в харчовій галузі [11]

№ п/п	Класифікаційна ознака	Види інвестицій
1	2	3
1.	Залежно від джерел формування	валові; чисті
2.	Залежно від об'єкта вкладання коштів	реальні; фінансові
3.	За формами власності	державні; колективні; комунальні; приватні
4.	За регіональною ознакою	внутрішні; іноземні; закордонні
5.	Залежно від строків освоєння	короткострокові; середньострокові; довгострокові

1	2	3
5.	Залежно від строків освоєння	короткострокові; середньострокові; довгострокові
6.	За характером участі в інвестуванні	прямі; непрямі

Джерело: складено автором на основі [11].

Існують дві основні категорії інвестицій за об'єктами вкладення коштів: реальні та фінансові. Реальні інвестиції передбачають вкладення коштів у реальні активи, які можуть бути матеріальними або нематеріальними, такими як інновації. З іншого боку, фінансові інвестиції означають вкладення коштів у фінансові інструменти, головним чином у цінні папери.

Однак в останні роки в економічній літературі визначилися нові форми інвестицій, що входять до категорії реальних інвестицій. Це інноваційні інвестиції та інтелектуальні інвестиції. Інноваційні інвестиції – це вкладення у нововведення, тобто в розвиток і впровадження нових технологій або продуктів. Інтелектуальні інвестиції, з іншого боку, це вкладення в об'єкти інтелектуальної власності, такі як авторські права, винаходницькі патенти, промислові зразки або корисні моделі.

Існують кілька форм власності, у яких можуть відбуватися інвестиції:

а. Державні інвестиції – це вкладення коштів з державного та місцевих бюджетів, а також з ресурсів державних підприємств і установ.

б. Колективні інвестиції тут мова йде про фінансування з боку господарських товариств, спілок, громадських і релігійних організацій, а також інших юридичних осіб, що базуються на колективній власності.

в. Комунальні інвестиції вони охоплюють кошти юридичних осіб, заснованих на колективній формі власності.

г. Приватні інвестиції – це вкладення коштів населення (індивідуальних інвесторів), а також юридичних осіб з приватним капіталом.

Щодо регіонального аспекту інвестицій, можна виділити наступні категорії:

а. Внутрішні інвестиції – це вкладення капіталу суб'єктами господарської діяльності в межах даної держави.

б. Іноземні інвестиції – це вкладення капіталу іноземними юридичними і фізичними особами, іноземними державами, міжнародними урядовими і неурядовими організаціями.

в. Закордонні інвестиції тут мова йде про вкладення коштів в об'єкти інвестування за межами території даної держави, такі як придбання цінних паперів закордонних компаній або майна. [16, с. 69]

В залежності від тривалості освоєння, інвестиції можуть бути класифіковані як довгострокові, середньострокові і короткострокові. Відповідно до методології Національного банку України, короткостроковими вважаються інвестиції з періодом до 1 року, середньостроковими - до 3 років, а довгостроковими - більше 3 років. Інвестиції розрізняють за характером участі на прями і непрямі. Прямі інвестиції здійснюються без посередників, коли інвестор особисто вкладає кошти у виробничі фонди з метою отримання прибутку і участі в управлінні виробництвом. Ці інвестиції передбачають безпосередню участь інвестора у виборі об'єкта інвестування і вкладання коштів. Наприклад, інвестор може поступово збільшувати свої інвестиції з метою отримання контрольного пакету акцій чи паїв. Непрямі інвестиції, навпаки, частіше здійснюються пасивним інвестором за участю посередників, таких як інвестиційні фонди, фінансові посередники тощо.

У результаті аналізу виділених аспектів інвестиційної діяльності в харчовій галузі можна зробити висновок, що інвестування виступає складною і багатоаспектною сферою економічної діяльності. Воно включає в себе різноманітні форми, такі як реальні та фінансові інвестиції, а також нові форми, наприклад, інноваційні та інтелектуальні інвестиції.

Інвестиції також можна класифікувати залежно від різних ознак, таких як форма власності, регіональна приналежність та строк освоєння. Важливою характеристикою є також характер участі в інвестуванні, який може бути прямим

чи непрямим [17].

Знання різних аспектів інвестиційної діяльності дозволяє інвесторам та підприємствам харчової галузі приймати обґрунтовані рішення щодо вкладання коштів, враховуючи різні фактори, такі як рівень доходів, очікувана норма прибутку, інфляція, ставка банківського проценту та податкова політика.

1.3. Методичні підходи до управління інвестиційної політики підприємства харчової промисловості

У європейських країнах досить розповсюдженим є метод рейтингової оцінки. Найбільш популярними є: Fortune 500, Global 1000, BusinessWeek 1000, які оцінюють інвестиційну привабливість на основі фінансово-господарських показників підприємств харчової промисловості: об'ємів доходів, прибутків, активів; ефективності інвестицій; збільшення прибутків, доходів, працівників; рівня ринкової вартості компанії [31].

Українським законодавством передбачена методика в Положенні «Про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств харчової промисловості, що підлягають приватизації», оцінює інвестиційну привабливість підприємства харчової промисловості на основі розрахунку ряду коефіцієнтів фінансового стану з подальшим визначенням рейтингу інвестиційної привабливості. В результаті застосування цієї методики має бути сформована рейтингова система для оцінки інвестиційної привабливості підприємства харчової промисловості [25].

Дана методика є відносно нескладною у застосуванні та підходить для підприємств харчової галузі. Проте, зважаючи на те, що в процесі аналізу встановлюється неповна відповідність розрахованих показників до нормативних значень, варто зауважити, що дана методика має ряд недоліків та потребу

вдосконалення. Вищенаведена методика визначення інвестиційної привабливості, що передбачена українським законодавством, не задовольняє в повній мірі потреби інвесторів у неупередженій, об'єктивній та достатній інформації для прийняття інвестиційних рішень. При дослідженні методів оцінки інвестиційної привабливості, було виявлено, що більшість науковців пропонують визначати інвестиційну привабливість шляхом аналізу фінансового стану суб'єкта господарювання. На їхню думку, інвестори вкладають власні інвестиційні ресурси в заздалегідь визначену країну, галузь і регіон. Тому, питання вибору найбільш оптимального підприємства з точки зору його фінансового стану залишається пріоритетним. Менша частина дослідників при аналізі інвестиційної привабливості пропонують використовувати інтегральну методику, яка передбачає аналіз фінансового стану об'єкта інвестування, при цьому визначається вагомість групових та одиничних показників на основі експертних оцінок, також визначається частка розмаху варіаційної множини, визначається ранжироване значення за кожним показником та в кінці кінців розраховується інтегральний показник інвестиційної привабливості.

Решта вчених зупинилися лише на аналізі інвестиційного проекту, який пропонується до реалізації інвестору. Для правильного вибору і економічного обґрунтування реалізації інвестиційного проекту використовують різноманітні методи, а саме до цього арсеналу входять розрахунок приведених витрат на вкладений капітал; чистої дисконтної вартості; внутрішнього коефіцієнту окупності інвестицій; визначення періоду окупності. Дані методи дослідження є досить точними. Базуючись на простих розрахунках, вони дозволяють достатньо швидко здійснити оцінку економічної ефективності інвестиційних проектів, визначити переваги різних варіантів розглянутого проекту та з'ясувати наскільки один проект ефективніший за інший.

Узагальнивши позиції вчених щодо методики оцінки інвестиційної привабливості, варто використовувати методику оцінки інвестиційного клімату

країни, аналізу пріоритетних галузей для інвестування, оцінки інвестиційної привабливості регіону та аналізу фінансового потенціалу підприємства. На підставі отриманих результатів інвестор приймає рішення про вибір конкретної галузі та регіону для здійснення інвестування, що є підґрунтям для вибору об'єктів інвестування [32, с. 120].

Більшість науковців вважають, що оцінювати рівень інвестиційної привабливості підприємства в харчовій промисловості необхідно на основі розрахунку інтегрального показника. Суть даної методики полягає у тому, щоб поєднати у кінцевому одному показнику різні чинники, які відрізняються за назвою, одиницею виміру, вагомістю тощо. Інтегральний показник пропонується розраховувати на основі показників майнового стану, фінансової стійкості, ліквідності, прибутковості й ділової активності підприємства, скорегувавши дані показники та коефіцієнти на вагові коефіцієнти, що показують ступінь впливу зовнішніх факторів та ризиків на кінцевий результат. Варто зауважити, що інтегральний метод недосконалий, його недоліки проявляються у: можливості вибору неповної сукупності фінансових показників, або у їх помилковому виборі; вірогідності суб'єктивізму при визначенні питомої ваги фінансових показників; складності при визначенні оптимальних або нормованих значень показників; відсутності стандартизованих значень інтегрального показника. Наведені недоліки не критичні, адже вони згладжуються комплексністю та всестороннім аналізом фінансового стану підприємства при оцінюванні його інвестиційної привабливості [1].

При застосуванні даного методу інтегральний показник розраховується на основі узагальнюючих показників за рівнем майнового стану, фінансової стійкості, ліквідності, прибутковості та ділової активності. При застосуванні даних показників відображаються результати діяльності досліджуваного підприємства харчової промисловості за звітний період та представляється його фінансово-господарський стан на момент прийняття інвестиційних рішень.

Таблиця 1.3 – Система елементів, що враховуються при оцінці інвестиційної привабливості на основі фінансової звітності підприємства харчової промисловості

Ліквідність та платоспроможність	Потенціал формування фінансових ресурсів
Фінансова стійкість	Повнота використання фінансових ресурсів
Прибутковість	Рівень фінансового ризику
Ділова активність	Ефективність виробництва

Джерело: складено автором на основі [34].

Для оцінки інтегрального показника, в першу чергу, необхідно розрахувати фінансові коефіцієнти (одиничні показники) для кожного показника, що враховує його нормування. Дана формула використовується в тому випадку, якщо для стійкого фінансового стану фактичне значення перевищує нормативне. Якщо ж фактичне значення навпаки повинне бути меншим, то формулу використовують в оберненому вигляді. У разі якщо коефіцієнт не має нормативного значення, то його нормування слід здійснювати на основі порівняння з найкращим значенням за досліджуваний період [38, 50].

Наступним кроком необхідно розрахувати підсумкову блочну оцінку з урахуванням ваги одиничних показників. Вагу фінансових коефіцієнтів можна визначати на основі статистичних спостережень, зокрема досить поширеним є метод оцінки вагомості коефіцієнтів експертним методом. Пропонуємо для розрахунку ваги фінансових коефіцієнтів використовувати коефіцієнт варіації фінансових показників господарської діяльності українських підприємств харчової промисловості [18]. Також, досить поширена є практика при комплексній оцінці фінансового стану використання рівнозначних вагових значень для кожного фінансового коефіцієнта в блочній оцінці.

Отже, можемо стверджувати, що рівень інвестиційної привабливості – це основний важіль залучення інвестицій в підприємство харчової промисловості, а методика розрахунку інтегрального показника при оцінці інвестиційної привабливості підприємства дозволяє інвесторам досліджувати усі аспекти діяльності та враховувати значну сукупність показників.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА АТ «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

2.1. Характеристика діяльності та фінансового стану АТ «Житомирський маслозавод»

Житомирський маслозавод у 1981 році було створено, який розміщувався на місці колишнього Житомирського м'ясокомбінату, що діяв до 1976 року. Протягом періоду з 1976 по 1981 роки пройшла комплексна реконструкція приміщень заводу. Починаючи з 1981 року, поетапно були введені в експлуатацію виробничі цехи, які займалися виготовленням тваринного масла, сухого знежиреного молока та морозива.

Завод був приватизований і перетворений на ПАТ «Житомирський маслозавод». З 1 квітня 1998 року, ПАТ «Житомирський маслозавод» почав випускати свою продукцію під торговою маркою «Рудь».

Вибір цієї назви був зроблений на загальних зборах трудового колективу як вияв визнання для їхнього керівника, оцінки його знань і організаторських здібностей. Було розглянуто понад 60 варіантів назв для торгової марки, проте в результаті було вирішено надати бренду ім'я директора заводу. Таке рішення не було зумовлене особистими амбіціями, але його метою було забезпечити споживачам конкретну особу, яка відповідає за дії компанії та виконання обіцянок, пов'язаних з продукцією.

ПАТ «Житомирський маслозавод» здійснив стратегічний крок у розвитку, який виявився вирішальним для розширення його впливу за межі регіону. У середині 90-х років український ринок морозива став свідком сильної конкуренції з боку польських виробників, що зайняли значну частину внутрішнього ринку.

Проте, введення нових митних правил призвело до миттєвого припинення поставок польського імпорту, відкривши великий сегмент ринку для українських виробників. На той момент українські виробники морозива, зазвичай, не мали достатньої потужності, щоб конкурувати на загальнодержавному рівні. Однак ПАТ «Житомирський маслозавод» вже був лідером у своєму регіоні, і почав активно розширювати свою діяльність на всі території України, а пізніше - і за її межами, включаючи країни Європи, Ізраїль, Японію та США.

ПАТ «Житомирський маслозавод» виступає провідним переробним підприємством у своєму регіоні, спеціалізуючись на виробництві широкого асортименту молочної продукції. Його продукція є популярною не лише на внутрішньому ринку України, а й у багатьох інших країнах, включаючи Ізраїль, Молдову, Голландію, Болгарію, країни Східної Європи та інші. Компанія активно розвиває свою мережу торгових представництв і дилерських мереж, акцентуючи увагу на їхньому розвитку. Особливу увагу приділяється розширенню асортименту продукції та її успішному популяризації на ринках збуту.

Основною продукцією заводу є морозиво, виробництво якого становить понад 100 тонн на добу. Компанія активно працює над створенням та розвитком преміум-сегменту морозива, що вважається перспективним напрямком розвитку галузі, проте при цьому не збирається відмовлятися від виробництва морозива середнього та низького сегментів.

Крім морозива, ПАТ «Житомирський маслозавод» виробляє різноманітні продукти, такі як вершкове масло, сухе знежирене молоко, вершки, сметана, пастеризоване та пряжене молоко, кефір, ряжанка, фруктові йогурти, глазуровані сирки під торговими марками «Пустунчик», заморожені суміші, гриби, овочі та ягоди під торговою маркою «Шеф-Кухар».

В молочній галузі, де працює дане підприємство, економічні умови складні, оскільки основні постачальники, такі як сільськогосподарські підприємства та приватні селянські господарства, не завжди відповідають технологічним

стандартам для переробки молока.

Продукція компанії продається за допомогою дистриб'юторських договорів. Найбільшими покупцями, які становлять не менше 5% від загального обсягу продажів, є ТОВ «Айс Тім» (9%), ТОВ ТФ «Рудь» (9%), ТОВ «АТБ Маркет» (8%) та ФОП Дячун В.Г. (7%). Угоди з цими покупцями стосуються молочної продукції та заморожених овочів.

Основними ризиками в діяльності компанії є значна залежність від банківських кредитів, скорочення сировинної бази, якість сировини з певними недоліками та висока собівартість продукції.

Для захисту своєї діяльності та розширення виробничих потужностей і ринків збуту, ПАТ «Житомирський маслозавод» співпрацює з компанією «Рудь», яка є лідером серед українських виробників морозива. Компанія «Морозиво № 1» не просто є рекламним гаслом, але є основною метою існування компанії.

Навіть найвимогливіші споживачі можуть знайти свій смак у широкому асортименті продукції. Компанія має команду висококваліфікованих менеджерів з великим досвідом роботи та професійною освітою.

ПАТ «Житомирський маслозавод» визнає важливість забезпечення високої якості та безпеки своєї продукції, а також збереження екологічного балансу. Для досягнення цих цілей вони вживають ряд заходів: планують розвиток та модернізацію виробництва з використанням передових технологій, спрямованих на енерго- та ресурсозбереження; постійно вдосконалюють систему управління якістю, безпекою продукції та екологічним менеджментом, відповідно до стандартів ISO 9001:2008, ISO 22000:2005, ISO 14001:2004; розробляють та впроваджують систему управління безпечністю харчових продуктів у виробництві молока та морозива, відповідно до стандартів ISO 22000:2005, що передбачає постійну ідентифікацію, оцінку та контроль ризиків.

Метою компанії є збільшення обсягів виробництва, привертання нових клієнтів та покращення якості продукції. Вони активно вивчають потреби та вимоги

споживачів, розробляють програми зворотного зв'язку через «гарячу» лінію, ведуть маркетингові дослідження та організують дегустації продукції. Місія ПАТ «Житомирський маслозавод» полягає у наданні тепла та задоволення кожному споживачеві. Вони прагнуть стати провідним виробником морозива в Україні, застосовуючи передові технології та досягаючи максимальної продуктивності.

Цінності компанії включають відповідальність перед споживачами за якість та безпеку продукції, перед працівниками за підвищення соціальних стандартів, перед суспільством за поліпшення екологічного стану та дотримання законодавчих норм у сфері корпоративного управління.

Структура управління АТ «Житомирський маслозавод» включає різноманітні служби та відділи, які співпрацюють між собою для забезпечення ефективного функціонування підприємства. Така організаційна структура розподіляє відповідальності та повноваження між різними підрозділами з метою оптимізації управління та забезпечення координації діяльності (Додаток А).

Управління підприємством базується на лінійно-функціональному підході, де кожен функціональний підрозділ підпорядковується головному керівнику. Керівники цих підрозділів приймають рішення, які потім втілюються через головного керівника або через відповідних виконавчих керівників.

Організаційна структура включає такі служби та відділи, які представлені в додатку А.

а. Комерційний департамент, який включає в себе відділи збуту, маркетингу, закупівель молока, транспорту та комерційного управління.

б. Виробничий сектор, що охоплює виробничі, технологічні, технічні, капітальнобудівельні, енергетичні та механічні відділи, а також ключові цехи підприємства.

в. Фінансовий відділ, що включає бухгалтерію, планово-економічний відділ і фінансове управління.

г. Прямі підпорядковані голові правління підрозділи включають відділ якості

та безпеки продукції та екологічного управління, відділ кадрів, юридичний відділ, відділ охорони праці, службу охорони, їдальню та виробничу лабораторію.

Така структура дозволяє ефективно координувати роботу різних функціональних підрозділів для досягнення стратегічних цілей підприємства.

Для порівняльного аналізу фінансово-економічних показників АТ «Житомирський маслозавод» візьмемо за базу рік 2023, щоб визначити відхилення основних показників господарської діяльності підприємства. Для цього використаємо фінансову звітність підприємства за 2021-2023 роки.

Таблиця 2.1 – Основні економічні показники господарської діяльності підприємства 2021–2023 рр.

Показники	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р.	
	2021	2022	2023	+,-	%
1. Середньооблікова чисельність працівників, осіб.	135	136	148	12	109,63
2. Середньорічна вартість:					
• необоротних активів, тис. грн.	251821	306254	337629,2	85808,2	134,08
• в т.ч. основних засобів, тис. грн.	223322,5	280455,5	298225,5	74903	133,54
• оборотних активів, тис. грн.	251821	177950	204526	-47295	81,22
3. Фондовіддача	0,69	0,61	0,80	0,11	115,94
4. Фондоозброєність, тис. грн./особу.	2444,6	2764,4	1843,9	-600,7	75,43
5. Коефіцієнт оборотності оборотних активів	1,35	1,41	5,80	4,45	у 4,2 п.б.
6. Продуктивність праці, тис. грн./особу.	6814,2	6779,4	8017,41	1203,21	117,66
7. Середньомісячна заробітна плата одного працівника, грн.	7,36	8,22	11,2	3,84	152,17

Джерело: розраховано автором на основі фінансових результатів підприємства.

Аналіз таблиці 2.1 вказує на те, що середньорічна вартість необоротних активів АТ «Житомирський маслозавод» зменшилася протягом періоду 2021-2023 років на 251479 тис. грн, а вартість оборотних активів також скоротилася на 1083 тис. грн. Зменшення середньорічної вартості оборотних активів свідчить про тенденцію до зменшення інвестицій у оборотні засоби для розвитку підприємства АТ «Житомирський маслозавод».

Середньооблікова кількість працівників виявила тенденцію до зростання на 12 осіб. Однак, через більше значне збільшення вартості необоротних активів порівняно з ростом чисельності персоналу, фондоозброєність скоротилася на 600,7.

Фондовіддача вказує на те, скільки валового доходу генерує підприємство за кожен гривню, вкладену в основні засоби. За цим показником можна помітити, що АТ «Житомирський маслозавод» зменшило свої доходи в 2021 році порівняно з 2022 роком на 0,11 гривні, становлячи 0,80 гривні доходу на кожен гривню вкладених коштів у 2023 році.

Продуктивності праці – це показник трудової діяльності працівників. Продуктивність праці за чисельністю працівників збільшилася на 1203,21 грн. на особу.

Коефіцієнт оборотності оборотних засобів показав збільшення у 2023 році на 4,45 у порівнянні з 2021 роком, що свідчить про стале покращення управління запасами, дебіторською заборгованістю, грошовими коштами та іншими оборотними активами на підприємстві. Це позитивний сигнал і вказує на ефективну політику управління ресурсами компанії протягом періоду аналізу.

Середньорічна заробітна плата на підприємстві виявила тенденцію до зростання в 2023 році порівняно з 2021 роком на 3,84 тис. грн, що свідчить про збільшення оплати праці працівників, що сприяло цьому зростанню.

Загальні доходи підприємства мали тенденцію до зменшення, що свідчить на підприємстві зменшилася реалізація продукції (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – Динаміка показників формування фінансових результатів підприємства 2021-2023 рр.

Показники	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 рр.	
	2021	2022	2023	+,-	%
	1	2	3		
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	926736	1003350	1186576	259840	128,04

Продовження табл. 2.2

1	2	3	4	5	6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	926736	746222	901391	-25345	97,27
Валовий: прибуток (збиток)	242760	257128	285185	42425	117,48
Інші операційні доходи	2464	1976	1965	-499	79,75
Адміністративні витрати	23475	31295	30729	7254	130,90
Витрати на збут	120206	143731	149803	29597	124,22
Інші операційні витрати	5262	3914	8373	3111	159,12
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	96281	80164	98245	1964	102,04
Інші фінансові доходи	2326	2523	53	-2273	2,28
Фінансові витрати	12443	15983	8848	-3595	71,11
Інші витрати	1738	5282	8499	6761	у 4,8 р.б.
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	84819	61815	81344	-3475	95,90
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	65180	48571	71578	6398	109,82

Джерело: розраховано автором на основі фінансових результатів підприємства.

За результатами таблиці 2.2 можна зробити висновок, що загальний чистий дохід на кінець періоду зріс на 9,82 пункти, а інші операційні витрати зросли на 59,12 пункти.

Собівартість реалізованої продукції також зросла, але на меншому відсотку, всього на 3,27%, що може вказувати на зростання витрат на виробництво або зміни в цінах на сировину та матеріали. Валовий прибуток показав збільшення на 17,48%, що свідчить про те, що компанія зуміла ефективно збільшити прибутковість своєї діяльності.

Проте деякі витрати також зросли. Наприклад, адміністративні витрати збільшилися на 30,90%, що може свідчити про зростання адміністративного навантаження або неефективне управління ресурсами.

Загалом, фінансовий результат до оподаткування зменшився на 4,10%, але чистий фінансовий результат все ж зріс на 9,82%, що може свідчити про те, що компанія змогла ефективно оптимізувати свої фінансові процеси та збільшити свій чистий прибуток. У цілому, хоча деякі показники свідчать про позитивні зміни, все

ж є певні області, де можна ще покращити ефективність управління витратами та ресурсами компанії.

Показники оцінки ліквідності підприємства АТ «Житомирський маслозавод» (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 – Динаміка показників оцінки ліквідності підприємства на кінець року

Показники	Норматив	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р
1. Коефіцієнт загальної ліквідності					
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності					
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності					
4. Чистий оборотний капітал					

Джерело: розраховано автором на основі фінансових результатів підприємства.

Д

и

н

а

м

і

к Коефіцієнт швидкої ліквідності за аналізований період значення цього показника перевищували нормативне значення, що свідчить про високий рівень швидкої ліквідності. Однак у 2023 році відбулося зменшення до 0,94, хоча показник залишається в межах норми.

о Коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2021 році перевищував нормативне значення, але він відразу ж знизився у 2022 році до 0,11, що є нижче за норму. У 2023 році значення ще дещо зменшилось, до 0,07.

з Чистий оборотний капітал у 2021 та 2022 роках відзначався значним позитивним значенням, але в 2023 році відбулося різке зменшення до від'ємного

и

к

і

значення, що може свідчити про зменшення оборотності активів та можливі проблеми з платоспроможністю.

Отже, загальна тенденція показує зниження рівня ліквідності протягом звітного періоду, що може вимагати додаткового аналізу та прийняття заходів для покращення фінансового стану підприємства.

Показники ділової активності АТ «Житомирський маслозавод» представимо в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Показники ділової активності АТ «Житомирський маслозавод»

Показники	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р., +/-
Коефіцієнт оборотності активів				
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості				
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості				
Період погашення кредиторської заборгованості (дні)				
Період погашення дебіторської заборгованості (дні)				
Коефіцієнт оборотності оборотних засобів				
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів				

Джерело: розраховано автором на основі фінансових результатів підприємства.

А

н

а Коефіцієнт оборотності активів суттєво збільшився з 0,55 у 2021 році до 2,19 у 2023 році, що свідчить про покращення ефективності використання активів підприємства та його здатності генерувати прибуток від інвестованих коштів.

з Коефіцієнти оборотності кредиторської та дебіторської заборгованості також значно зросли, що вказує на покращення управління кредиторською та дебіторською заборгованістю. Зокрема, збільшення коефіцієнта оборотності

о

к

а

з

кредиторської заборгованості з 4,26 у 2021 році до 11,50 у 2023 році свідчить про збільшення швидкості погашення зобов'язань перед кредиторами.

Період погашення кредиторської та дебіторської заборгованості виразно скоротився, що є позитивним сигналом і вказує на здатність підприємства ефективно керувати своїм капіталом та ліквідністю.

Коефіцієнт оборотності оборотних засобів зросли, що свідчить про ефективне використання цих засобів у виробничих процесах.

Загалом, аналіз показників ділової активності свідчить про позитивні тенденції в управлінні ресурсами та зобов'язаностями підприємства, що сприяє його стабільному розвитку.

Оцінка фінансового стану АТ «Житомирський маслозавод» представлено в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Динаміка показників платоспроможності (фінансової стійкості)

А

Т	Показники	Нормативне значення	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р., +/-
1.	Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів	<1				
2.	Коефіцієнт автономії	>0,5				
3.	Коефіцієнт маневреності власних коштів	>0,2				
4.	Коефіцієнт ефективності використання власних коштів	>0,4				

Джерело: розраховано автором на основі фінансових результатів підприємства.

М

и Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів у 2021 році значення цього показника складало 0,35, в 2022 році воно зменшилося до 0,20, але у 2023 році зросло до 0,27. Це може вказувати на те, що підприємство використовує більше власних коштів в порівнянні з залученими.

к Коефіцієнт автономії значення цього коефіцієнта зросло з 0,72 в 2021 році до 0,82 в 2022 році, але знову зменшилося до 0,80 в 2023 році. Це означає, що частка й

м

власних коштів у фінансовій структурі підприємства залишається на відносно високому рівні, хоча і має тенденцію до зменшення.

Коефіцієнт маневреності власних коштів даний показник підвищився з 0,34 у 2021 році до 0,41 у 2022 році, але знову зменшився до 0,39 у 2023 році. Це може вказувати на те, що підприємство має меншу можливість використовувати власні кошти для інвестицій або інших цілей.

Коефіцієнт ефективності використання власних коштів цей показник практично залишався стабільним протягом трьох років, з незначним зниженням до 0,55 у 2023 році. Це може свідчити про збереження ефективності використання власних фінансових ресурсів підприємства.

Отже, загальна тенденція показує на певне змішане фінансове становище підприємства з високою автономією, але з деякими змінами у співвідношенні між власними та залученими коштами, а також у маневреності власних фінансових ресурсів.

Показники оцінки ефективності господарської діяльності АТ «Житомирський

Коефіцієнт рентабельності активів у 2021 році становив 3,86%, у 2022 році знизився до 2,51%, але в 2023 році трохи підвищився до 3,69%. Хоча відхилення від оптимальних значень є невеликими, загальна тенденція до збільшення рентабельності активів залишається позитивною.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу у 2021 році склав 5,59%, у 2022 році він зменшився до 3,26%, але в 2023 році трохи відновився до 4,80%. Відхилення цього показника також є невеликим, але важливим є те, що він залишається позитивним, що свідчить про здатність підприємства забезпечувати прибутковість власного капіталу.

Таблиця 2.7 – Показники рентабельності (прибутковості) АТ «Житомирський

М

а	Показники		Роки	
---	-----------	--	------	--

с

л

о

	Оптимальні значення				Відхилення 2023 р. до 2021 р., +/-
Коефіцієнт рентабельності активів	> 0 (збільшення)				
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	> 0 (збільшення)				
Коефіцієнт рентабельності реалізації	> 0 (збільшення)				
Коефіцієнт рентабельності виробництва продукції	> 0 (збільшення)				

Джерело: розраховано автором на основі фінансових результатів підприємства.

Коефіцієнт рентабельності реалізації та виробництва продукції обидва ці показники також показують позитивну динаміку. Коефіцієнт рентабельності реалізації зріс з 0,07% у 2021 році до 0,08% у 2023 році, а коефіцієнт рентабельності виробництва продукції збільшився з 0,09% до 0,11% за цей же період.

Отже, хоча є деяке коливання, загальна тенденція до покращення рентабельності підприємства може бути визнана позитивною, що свідчить про його здатність генерувати прибуток від активів та власного капіталу.

Для забезпечення стабільного розвитку та підвищення

к

о

н

к Виробнича діяльність підприємства АТ «Житомирський маслозавод» є ключовим елементом для забезпечення його фінансової стабільності та успішності.

Чим ефективніше підприємство виробляє продукцію, тим більше прибутку воно може отримати. Але важливо враховувати, що фінансовий успіх підприємства також залежить від його соціальної політики та соціального розвитку.

т Завдяки стабільному виробництву та збільшенню продуктивності, підприємство може забезпечити стійкий дохід для своїх працівників, що в свою чергу сприяє поліпшенню життєвого рівня працівників та їхніх сімей, що має

п

р

о

позитивний вплив на соціальну сферу. Успішна виробнича діяльність приносить достатні прибутки, що АТ «Житомирський маслозавод» інвестує у соціальну інфраструктуру свого регіону, таку як будівництво скверів та дитячих майданчиків тощо та сприяє покращенню якості життя мешканців.

Отже, виробнича діяльність АТ «Житомирський маслозавод» має прямий вплив на його фінансові показники, а також на його соціальну політику та соціальний розвиток. Чим ефективніше вона здійснюється, тим більше можливостей для соціальної відповідальності та розвитку відкривається для підприємства.

2.2. Аналіз обсягів, динаміки та структури інвестицій АТ «Житомирський маслозавод»

Аналіз обсягів, динаміки та структури інвестицій є важливою складовою стратегічного управління підприємством. Одним із ключових гравців на ринку харчової промисловості України є АТ «Житомирський маслозавод». Розгляд інвестиційної діяльності цього підприємства дозволяє краще зрозуміти його стратегічні напрямки, перспективи розвитку та вплив на економіку регіону.

Даний аналіз розглядає обсяги, динаміку та структуру інвестицій АТ «Житомирський маслозавод» протягом певного періоду, що дозволить виявити основні тенденції та визначити стратегічні напрямки діяльності підприємства.

Продовження аналізу дозволить нам визначити ефективність використання інвестиційних ресурсів, виявити можливості для оптимізації та покращення фінансової стабільності підприємства. Такий підхід є ключовим у формуванні стратегії подальшого розвитку та забезпеченні конкурентоспроможності на ринку.

За 2021-2023 рр. інвестиційні ресурси підприємства АТ «Житомирський маслозавод» в основному склалися з власного капіталу, що видно зі структури

балансу. Динаміка та структура АТ «Житомирський маслозавод» представлено в табл. 2.8.

Таблиця 2.8 – Динаміка та структура інвестиційних ресурсів АТ «Житомирський маслозавод» за 2021-2023 рр.

Показники	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р.	
	2021	2022	2023	+,-	%
Зареєстрований капітал	5341	5341	5341	-	-
Нерозподілений прибуток	344806	393377	464955	120149	134,85

Джерело: розраховано автором на основі фінансових результатів підприємства.

Динаміка та структура інвестиційних ресурсів АТ «Житомирський маслозавод» за період з 2021 по 2023 роки відображається у зростанні обсягів нерозподіленого прибутку. За цей період нерозподілений прибуток збільшився на 134,85%, що є значним показником і свідчить про позитивну динаміку фінансових результатів підприємства.

Капітал залишився на одному рівні протягом всього аналізованого періоду, зростання нерозподіленого прибутку свідчить про те, що підприємство збільшує свою фінансову стійкість та готовність до подальших інвестиційних проектів.

Збільшення нерозподіленого прибутку може служити додатковим джерелом фінансування для розвитку та модернізації діяльності підприємства, що сприятиме його конкурентоспроможності та стабільності на ринку.

Для більш наочного відображення динаміки та структури інвестиційних ресурсів АТ «Житомирський маслозавод» за 2021-2023 роки, запропонуємо побудувати гістограму на рисунку 2.1. Графічне зображення дозволить легко порівняти зміни в обсягах нерозподіленого прибутку протягом аналізованого періоду та визначити тенденції його змін.

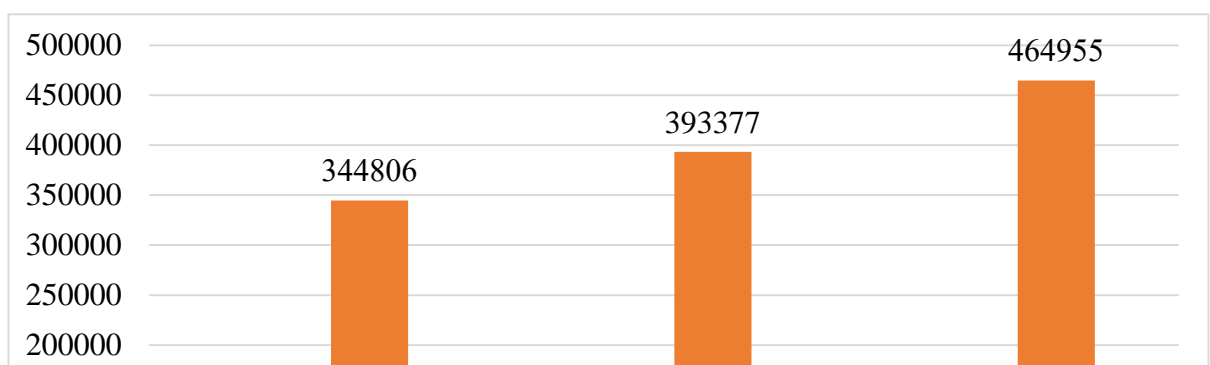


Рис. 2.2. Динаміка джерел фінансування інвестиційної діяльності АТ
«Житомирський маслозавод» за 2021-2023 рр., тис. грн.

Джерело: сформовано автором на основі фінансових результатів підприємства.

Перед тим, як почати аналіз інвестицій досліджуваного підприємства слід зазначити, що на підприємство були залучені лише реальні інвестиції, а фінансові за досліджуваний період рівні 47 тис. грн.

Більш детально дані про інвестиційну діяльність та розвитку підприємства наведено у табл. 2.8.

Таблиця 2.8 – Склад капітальних інвестицій АТ «Житомирський маслозавод»

Найменування показника	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023 до 2021 рр.	
				+/-	%
1	2	3	4	5	6
Капітальне будівництво, тис. грн.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Придбання (виготовлення) основних засобів, тис. грн.	112,0	125,0	682,0	570,0	у 6 р.б.
Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних засобів, тис. грн.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Придбання (створення) нематеріальних активів, тис. грн.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Продовження табл. 2.8

1	2	3	4	5	6
Незавершені капітальні інвестиції	10902	7795	57598	46696	у 5,2 р.б.
Інші фінансові інвестиції, тис. грн.	47,0	47,0	47,0	-	-

Разом, тис. грн.	11061,0	7967,0	58327,0	47266	у 5,3 р.б.
------------------	---------	--------	---------	-------	------------

Джерело: розраховано автором на основі фінансових результатів підприємства.

У 2021 році було виділено лише 112 тис. гривень на придбання основних засобів. Проте в наступному році, 2022, цей показник трохи зріс до 125 тис. гривень. Але найбільше вражаюче збільшення відбулося у 2023 році, коли обсяг цих інвестицій стрімко зріс до 682 тис. гривень. Це значне збільшення на 570 тис. гривень або у 6 разів більше в порівнянні з 2022 роком.

Що стосується незавершених капітальних інвестицій, то їх обсяг також показав значний приріст з 2021 до 2023 року. У 2021 році ця сума складала 10902 тис. гривень, у 2022 – 7795 тис. гривень, а вже у 2023 році виросла до 57598 тис. гривень. Це відповідає зростанню на 46696 тис. гривень або у 5,2 разів більше порівняно з 2021 роком.

Щодо інших фінансових інвестицій, їх обсяг залишився стабільним протягом усього аналізованого періоду, не показуючи жодних змін.

Загальною тенденцією можна вважати значний ріст капітальних інвестицій у 2023 році порівняно з попередніми роками. Це свідчить про активну інвестиційну політику підприємства та може свідчити про його стрімкий розвиток та плани на майбутнє.

Значна увага при управлінні інвестиційною діяльністю АТ «Житомирський маслозавод» приділяється проведенню аналізу та прогнозуванню. Після ретельного аналізу ринкових умов та внутрішніх можливостей підприємства розглядається динаміка і виконання плану за основними напрямками інвестиційної діяльності.

Такий аналіз охоплює не лише будівництво нових об'єктів та придбання основних засобів, але також вивчає інвестиції в нематеріальні активи та довгострокові фінансові вкладення. Комплексний підхід дозволяє зрозуміти ефективність використання ресурсів, визначити потреби та пріоритети для майбутніх інвестиційних проектів. Даний аналіз є ключовим етапом у формуванні

стратегії розвитку підприємства, спрямованої на забезпечення стійкого зростання та конкурентоспроможності на ринку (табл. 2.9).

Таблиця 2.9 – Показники виконання плану інвестицій по оновленню основних засобів на АТ «Житомирський маслозавод» в 2023 р.

Вид інвестицій	Обсяг інвестицій, тис. грн.		Відхилення від плану	
	за планом	фактично	тис. грн.	%
Загалом придбання основних засобів, тис. грн.	852,0	682,0	-170,0	-20,0
в т.ч. у розрізі підрозділів:				
виробничі підрозділи	264,1	148,7	-115,4	-43,7
складське господарство	341,5	298,4	-43,1	-12,6
гаражі та АПТ	12,5	12,6	0,1	0,8
інших об'єкти	233,9	222,3	-11,6	-5,0
Частка інвестицій на оновлення ОЗ в загальному обсязі інвестиційних коштів, %	100,0	100,0		

Джерело: розраховано автором на основі фінансових результатів підприємства.

Аналізуючи показники виконання плану інвестицій по оновленню основних засобів на АТ «Житомирський маслозавод» у 2023 році, можна виявити певні відхилення від запланованих показників. Загалом обсяг інвестицій у придбання основних засобів склав 682 тис. грн., що на 170 тис. грн. або на 20% менше від запланованих 852 тис. грн.

Розглядаючи ці показники за різними підрозділами, можна побачити, що виробничі підрозділи мають найбільше відхилення від плану, а саме -115,4 тис. грн. або -43,7%. Складське господарство також показує відхилення від плану на рівні -43,1 тис. грн. або -12,6%. Гаражі та адміністративно-побутові приміщення мають незначну перевищення плану на 0,1 тис. грн. або 0,8%. Щодо інших об'єктів, відхилення від плану становить -11,6 тис. грн. або -5%.

Незважаючи на ці відхилення, варто відзначити, що частка інвестицій на оновлення основних засобів у загальному обсязі інвестиційних коштів залишається на рівні 100%, що свідчить про збереження пріоритету на покращення матеріально-

технічної бази підприємства. У 2023 році найбільше інвестицій було спрямовано на оновлення складського господарства АТ «Житомирський маслозавод», зокрема, на вдосконалення системи зберігання сировини та матеріалів, впровадження нової вантажно-розвантажувальної техніки та інше. Натомість, найменше інвестицій було витрачено на оновлення гаражного господарства та автотранспортного парку, головним чином на капітальний ремонт.

Одним із ключових аспектів у вивченні реальних інвестицій є відповідність плану введення в дію будівельних об'єктів. Рекомендується утримуватися від розпочату будівництва нових об'єктів у випадку, якщо не виконано плану здачі в експлуатацію початих об'єктів. Це може призвести до недооцінки коштів, розтягнення термінів будівництва, залякування капіталу в незавершених проектах та, в результаті, до падіння ефективності вкладень та загальної діяльності підприємства.

Отже, обсяги інвестицій підприємства зростають протягом розглянутого періоду (з 2021 по 2023 рік). Найбільший зріст відбувся у 2023 році, що може свідчити про активізацію інвестиційної діяльності компанії.

2.3. Оцінка формування інвестиційної політики підприємства

У формуванні інвестиційної політики підприємства АТ «Житомирський маслозавод» важливе значення має комплексний підхід та аналіз різних аспектів. Перш за все, необхідно визначити стратегічні цілі та завдання підприємства на середньо- та довгострокову перспективу, що може включати розширення виробництва, модернізацію обладнання, покращення якості продукції, впровадження нових технологій тощо.

На основі стратегічних цілей та фінансових можливостей розробляються конкретні інвестиційні проекти. Важливо враховувати потреби різних відділів та

підрозділів підприємства, а також здатність кожного проекту до відновлення інвестицій.

Разом із тим, проводиться аналіз ризиків, пов'язаних із реалізацією кожного інвестиційного проекту, що включає в себе економічний, фінансовий, технічний та ринковий ризики, а також політичні та правові аспекти.

З метою забезпечення ефективного використання інвестиційних ресурсів і максимізації їхнього впливу на розвиток підприємства, необхідно встановлення системи моніторингу та контролю за реалізацією інвестиційних проектів. Це допоможе вчасно виявляти проблеми та коригувати стратегію відповідно до змін на ринку та внутрішніх умов підприємства.

Основна мета інвестиційної політики АТ «Житомирський маслозавод» полягає у забезпеченні найбільш ефективних шляхів розширення активів підприємства. Для її реалізації в вирішується таке коло завдань:

а) досягнення високих темпів зростання капіталу і поточних доходів від інвестицій (на окремих стадіях інвестиційного процесу може ставитися завдання збереження інвестованого капіталу);

б) мінімізація інвестиційних ризиків за допомогою методів і прийомів ризик-менеджменту;

в) забезпечення ліквідності інвестицій шляхом зменшення строків реалізації інвестиційних проектів, вкладення інвестицій лише у високоліквідні фінансові інструменти.

Рішення про здійснення тих чи інших інвестицій та їх доцільність затверджується правлінням АТ «Житомирський маслозавод» за поданням директора підприємства. У разі вирішення доцільності залучення інвестицій чи їх виділення із власних джерел, директор АТ «Житомирський маслозавод» видає наказ, в якому визначає основні положення затвердженого проекту та його кошторис. Він назначає відповідальних та встановлює строки.

Розробка інвестиційної політики починається з дослідження зовнішнього

інвестиційного середовища і прогнозування кон'юнктури інвестиційного ринку. На підставі отриманих результатів та керуючись основними стратегічними завданнями економічного розвитку підприємства, визначають стратегічні напрямки його інвестиційної діяльності.

Інтенсивність інвестиційного процесу і пріоритети інвестиційної діяльності підприємства значною мірою залежать від стадії його життєвого циклу.

Так, на стадії створення підприємства значні початкові інвестиції вкладаються у формування його матеріально-технічної бази. Після введення виробничих об'єктів в експлуатацію зростає потреба в інвестиціях для створення запасів сировини, готової продукції, незавершеного виробництва. Одночасно значні кошти мають витратитися на здійснення комплексу активних маркетингових заходів.

У випадку, коли підприємство вже вийшло на стабільні обсяги виробництва і реалізації, воно може значну частину свого прибутку реінвестувати у фінансові інструменти з метою отримання додаткового прибутку. На цій стадії розвитку підприємства пріоритетним напрямком його інвестиційної діяльності стає формування диверсифікованого інвестиційного портфеля. А у випадку, коли підприємство майже повністю вичерпало ресурс свого розвитку за рахунок початкових інвестицій, зростає потреба у інвестиційних ресурсах на модернізацію засобів виробництва, товарну і регіональну диверсифікацію. Вчасна зміна пріоритетів інвестиційної діяльності дає змогу підприємству уникнути занепаду і ліквідації.

Стратегія інвестиційної діяльності підприємства значною мірою зумовлює стратегію формування його інвестиційних ресурсів.

Основні фактори, які негативно впливають на результативність та ефективність інвестиційної діяльності підприємства, включають наступне:

- Недостатня фінансова підтримка з боку держави.
- Не вистачає власних коштів для реалізації інвестиційних проєктів.

- Значні витрати на створення нових об'єктів.
- Великий економічний ризик в країні.
- Довгий термін окупності нововведень.

SWOT-аналіз інвестиційної привабливості підприємства АТ «Житомирський маслозавод» представлено в табл. 2.10.

Таблиця 2.10 – SWOT-аналіз інвестиційної привабливості підприємства АТ «Житомирський маслозавод»

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
Висока якість продукції	Залежність від постачання сировини
Стабільна репутація на ринку	Високі витрати на виробництво
Довготривалі контракти з великими постачальниками	Недостатні інвестиції в маркетинг та рекламу
Сучасне виробниче обладнання	Обмежена присутність на міжнародному ринку
Широкий асортимент продукції	Високий рівень конкуренції на внутрішньому ринку
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
Розширення ринків збуту, включаючи міжнародні	Коливання цін на сировину
Впровадження нових технологій у виробництві	Зміни у регуляторній політиці
Зростання попиту на екологічно чисту продукцію	Зростання конкуренції з боку великих виробників
Залучення іноземних інвестицій	Економічна нестабільність
Диверсифікація продукції	Зміни у споживчих перевагах

Джерело: сформовано автором на основі власних досліджень.

SWOT-аналіз АТ «Житомирський маслозавод» виявив значні сильні сторони, які включають високу якість продукції, стабільну репутацію на ринку, довготривалі контракти з постачальниками, сучасне виробниче обладнання та широкий асортимент продукції. Водночас, існують слабкі сторони, такі як залежність від постачання сировини, високі витрати на виробництво, недостатні інвестиції в маркетинг та рекламу, обмежена присутність на міжнародному ринку та високий рівень конкуренції на внутрішньому ринку.

Можливості для розвитку включають розширення ринків збуту,

впровадження нових технологій, зростання попиту на екологічно чисту продукцію, залучення іноземних інвестицій та диверсифікацію продукції. Проте, підприємство стикається з загрозами, такими як коливання цін на сировину, зміни у регуляторній політиці, зростання конкуренції, економічна нестабільність та зміни у споживчих перевагах.

Для забезпечення стабільного зростання та успішної діяльності підприємства необхідно постійно працювати над оптимізацією виробничих процесів, впровадженням інновацій, підвищенням якості продукції та ефективним управлінням ресурсами. Інвестування в маркетинг, рекламу та вихід на міжнародні ринки також сприятимуть зміцненню конкурентоспроможності та забезпеченню довготривалого успіху підприємства.

Недосконалість законодавчої бази, яка регулює інвестиційну діяльність.

У зв'язку з цим обмеженість фінансових ресурсів та економічні труднощі в країні суттєво ускладнюють розвиток АТ «Житомирський маслозавод» і погіршують його конкурентоспроможність на ринку. Щоб забезпечити перспективи підприємства, необхідно активно виступати на зовнішніх ринках і залучати значні інвестиції, а також ефективно використовувати власні ресурси.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА АТ «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

3.1. Формування системи управління інвестиційної діяльності підприємства

Забезпечення соціально-економічної стійкості та платоспроможності АТ «Житомирський маслозавод» у процесі реалізації інвестиційної діяльності є однією з ключових цілей цього процесу. Варто відзначити, що інвестування пов'язане з значними фінансовими витратами, які відбуваються на тривалий період, що може призвести до тимчасового падіння платоспроможності підприємства в рамках поточних господарських операцій та може ускладнити вчасну виплату зобов'язань перед партнерами та державним бюджетом. Такий сценарій створює певні ризики банкрутства для підприємства.

Зрозуміло, що підприємство має забезпечити баланс між інвестиційними витратами та потребами в платіжній дисципліні, щоб уникнути фінансових проблем у майбутньому. Одним із способів досягнення цього є ретельне фінансове планування та контроль за витратами в рамках інвестиційних проектів. Крім того, ефективне управління фінансовими ресурсами, розробка адекватної стратегії фінансування і здійснення планових розрахунків можуть забезпечити стабільність платоспроможності підприємства навіть у періоди інвестування.

Результати опитувань виявили низки проблем, які ставлять під сумнів ефективність інноваційної діяльності АТ «Житомирський маслозавод». Основні з них можна розділити на кілька категорій:

а. Проблеми фінансового характеру: до них відносяться нестача власних коштів у підприємства, складнощі залучення фінансових ресурсів з ринкових джерел, такі як високі вимоги кредитування та недостатня фінансова підтримка від

держави.

б. Проблеми організаційно-комунікаційного характеру: сюди входять нерозвиненість ринку технологій, неспроможність інноваційної інфраструктури, недоліки в нормативно-правовій базі, а також відсутність умов для налагодження коопераційних зв'язків з іншими суб'єктами інноваційного процесу.

в. Проблеми інформаційного характеру: вони включають в себе відсутність або недоступність систематизованої інформації про нові технології та ринкову кон'юнктуру.

г. Проблеми внутрішньовиробничого характеру: до них відноситься низький інноваційний потенціал підприємства, а також нестача кваліфікованого технічного та управлінського персоналу.

д. Проблеми ринкового характеру: це включає високу вартість нововведень, невизначеність термінів інноваційного процесу, високий економічний ризик та низький платоспроможний попит на національну промислову продукцію.

Врахування цих проблем та розроблення відповідних стратегій може сприяти покращенню інноваційної активності підприємства.

Під час розроблення політики стимулювання інноваційної діяльності АТ «Житомирський маслозавод» доцільно провести диференціацію суб'єктів харчового підприємництва з урахуванням різних критеріїв. Зокрема, можна виділити такі категорії промислових підприємств:

- традиційні підприємства, які діють у сферах «старої» індустріальної економіки, зазнають тиску конкурентної боротьби на ринку. Вони змушені періодично або ситуативно оновлювати технологічні процеси та принципи організації своєї діяльності. Інноваційна активність таких підприємств в значній мірі залежить від ефективності регіональної інноваційної системи. Особливо важливою є відпрацьованість механізмів комплексного забезпечення основними економічними ресурсами, необхідними для успішного функціонування підприємства, зокрема для АТ «Житомирський маслозавод»;

▪ науково-дослідні підприємства спеціалізуються на проведенні наукових досліджень та розробках на замовлення ринкових агентів або державних установ. До цього сектору належать приватні науково-дослідницькі фірми, інститути, лабораторії, які працюють на комерційних умовах та відповідають встановленим законодавством критеріям належності до промислового сектора. Значна частина підприємств цього прошарку працює на замовлення великих бізнесів або держави, надаючи їм новаторські ідеї та розробки для оновлення виробництва;

Для кожної з виділених груп харчових підприємств, таких як АТ «Житомирський маслозавод», важливо визначити специфічні заходи підтримки їх інноваційної діяльності, які сприятимуть їхньому успішному розвитку. Ось деякі із запропонованих заходів представлені на рис. 3.2.

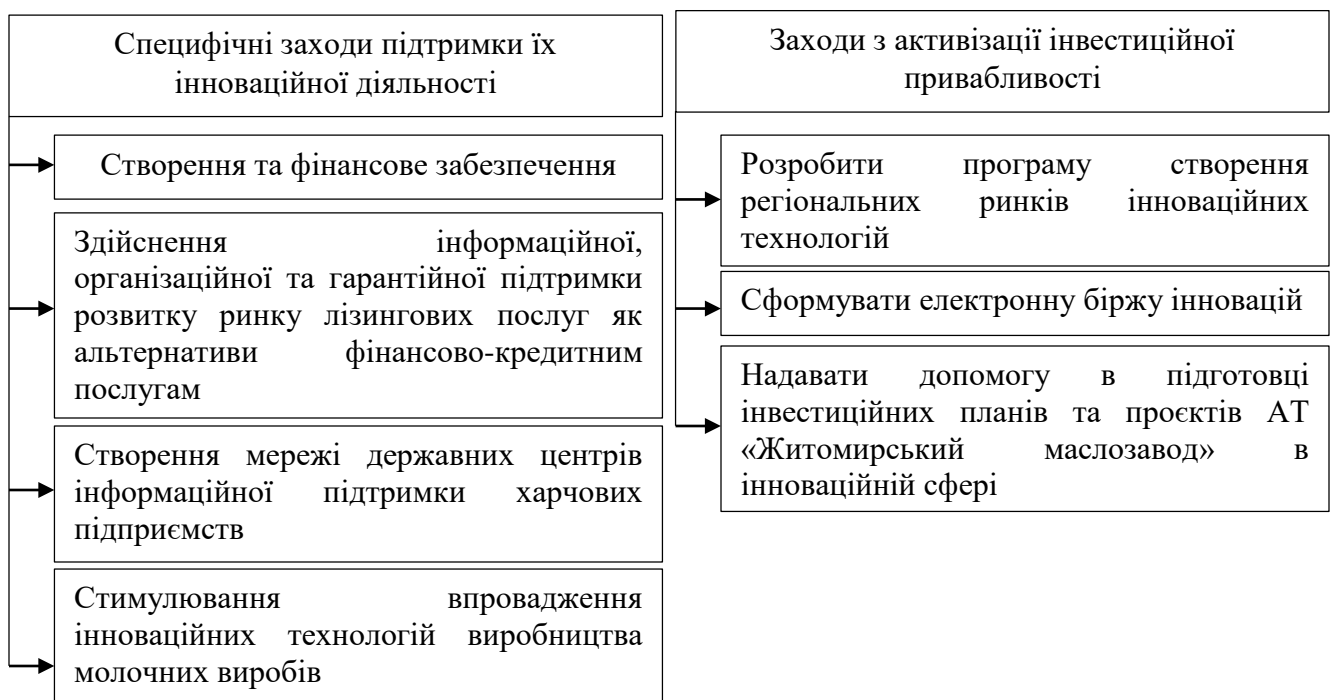


Рис. 3.1. Заходи підвищення інвестиційної діяльності АТ «Житомирський маслозавод»

Джерело: сформовано автором на основі власних досліджень.

Розглянемо більш детально кожен із запропонованих заходів:

а. Створення та фінансове забезпечення установи, яка буде спеціалізуватися на страхуванні гарантій повернення кредитів, що допоможе зменшити ризик для підприємства та забезпечити йому доступ до необхідних фінансових ресурсів для реалізації інноваційних проектів.

б. Здійснення інформаційної, організаційної та гарантійної підтримки розвитку ринку лізингових послуг як альтернативи фінансово-кредитним послугам, що може включати надання консультацій з вибору оптимальних умов лізингу для придбання необхідного обладнання або технологій.

в. Створення мережі державних центрів інформаційної підтримки харчових підприємств. Такі центри можуть надавати інформацію про кон'юнктуру місцевих ринків, наявність вільних матеріально-технічних ресурсів для оренди, а також про наукові розробки та винаходи, які можуть бути використані виробниками харчової продукції.

г. Стимулювання впровадження інноваційних технологій виробництва молочних виробів, що може включати надання фінансових пільг, організацію навчальних семінарів та тренінгів з використання нових технологій, а також підтримку дослідницьких проектів у цій галузі.

З метою активізації інвестиційної діяльності АТ «Житомирський маслозавод» необхідно впровадити наступні заходи:

а. Розробити програму створення регіональних ринків інноваційних технологій, яка передбачатиме механізми впровадження технологій та захисту прав на їх використання. Важливо створити сприятливі умови для комерційного використання результатів інноваційної діяльності, а також стимулювати розвиток інноваційних ідей та їх впровадження у виробничі процеси. Програма повинна враховувати потреби ринку та сприяти співпраці з іншими суб'єктами інноваційного середовища.

б. Сформувати електронну біржу інновацій, яка стане централізованою платформою для обміну інформацією про інвестиційно привабливі інноваційні ідеї.

На цій біржі буде створено базу даних, що міститиме інформацію про потенційні інноваційні проекти та можливості для інвестування в них, що сприятиме залученню інвесторів та підтримці інноваційного середовища.

в. Надавати допомогу в підготовці інвестиційних планів та проєктів АТ «Житомирський маслозавод» в інноваційній сфері, що включатиме консультації з підготовки бізнес-планів, оцінки ризиків та доцільності інвестування, а також допомогу у пошуку потенційних інвесторів та партнерів для реалізації проєктів. Такий підхід дозволить забезпечити ефективне використання інвестиційних ресурсів та збільшити конкурентоспроможність підприємства.

Реалізація вищезазначених заходів сприятиме не лише розвитку інноваційної діяльності АТ «Житомирський маслозавод», але й створить передумови для формування інвестиційної економіки, що зміцнить конкурентні переваги підприємства. На сьогодні інвестиційна привабливість харчової галузі залишається низькою, що відлякує потенційних інвесторів від вкладання коштів у харчове виробництво.

Варто відзначити, що існує прямий зв'язок між розміром підприємства та рівнем його інноваційності. АТ «Житомирський маслозавод» прагне залишатися активним у господарській сфері, а для стимулювання інноваційної активності воно потребує належної кількості персоналу та належного капіталу. Проблема з персоналом полягає в тому, що виробництво морозива є сезонним, а також має високий ризик несподіваних витрат і втрат, пов'язаних з діяльністю підприємства. Тому вирішення цих проблем вимагає комплексного підходу та належної стратегії управління.

3.2. Шляхи підвищення ефективності інвестиційної політики підприємства

Сьогодні підвищення інвестиційної привабливості підприємства АТ

«Житомирський маслозавод» неможливе без використання сучасних програмних засобів для складання та управління проектами. У порівнянні з першими програмами для управління проектами, розробленими понад півстоліття тому, сучасні системи мають значно розширені можливості та використовують передові технології.

Спочатку програми для управління проектами базувалися на алгоритмах сіткового планування та методі критичного шляху, розраховуючи параметри проекту у часі. Однак згодом вони значно еволюціонували, додавши можливості ресурсного та бюджетного планування, а також засоби контролю за виконанням проекту.

Сучасні програмні засоби для управління проектами наділені передовими технологіями та функціями, які значно полегшують процес управління. Вони дозволяють ефективно вести різноманітні проекти, управляти ресурсами, виконувати бюджетне планування та забезпечувати контроль над усіма етапами виконання проекту.

Сучасні автоматизовані системи управління інвестиційними проектами включають різноманітні структурні компоненти:

а. Засоби для календарно-сіткового планування, що дозволяють встановлювати та відстежувати графік виконання завдань у проекті.

б. Інструменти для вирішення різних завдань, таких як розробка бюджетів, аналіз ризиків, управління контрактами та інші, що спрощують управління проектом та забезпечують його ефективне виконання.

в. Механізми для обмеження доступу до конфіденційних проектних даних, забезпечуючи безпеку та конфіденційність інформації.

г. Засоби для організації комунікацій між учасниками проекту, що дозволяють ефективно обмінюватися інформацією та спілкуватися у реальному часі.

д. Інтеграція з іншими прикладними програмами, що дозволяє забезпечити

взаємодію з іншими системами та обмін даними для більш ефективного управління проектом.

Загальна схема організації процесу здійснення інвестиційної діяльності на підприємстві АТ «Житомирський маслозавод» представлена на рис. 3.2.

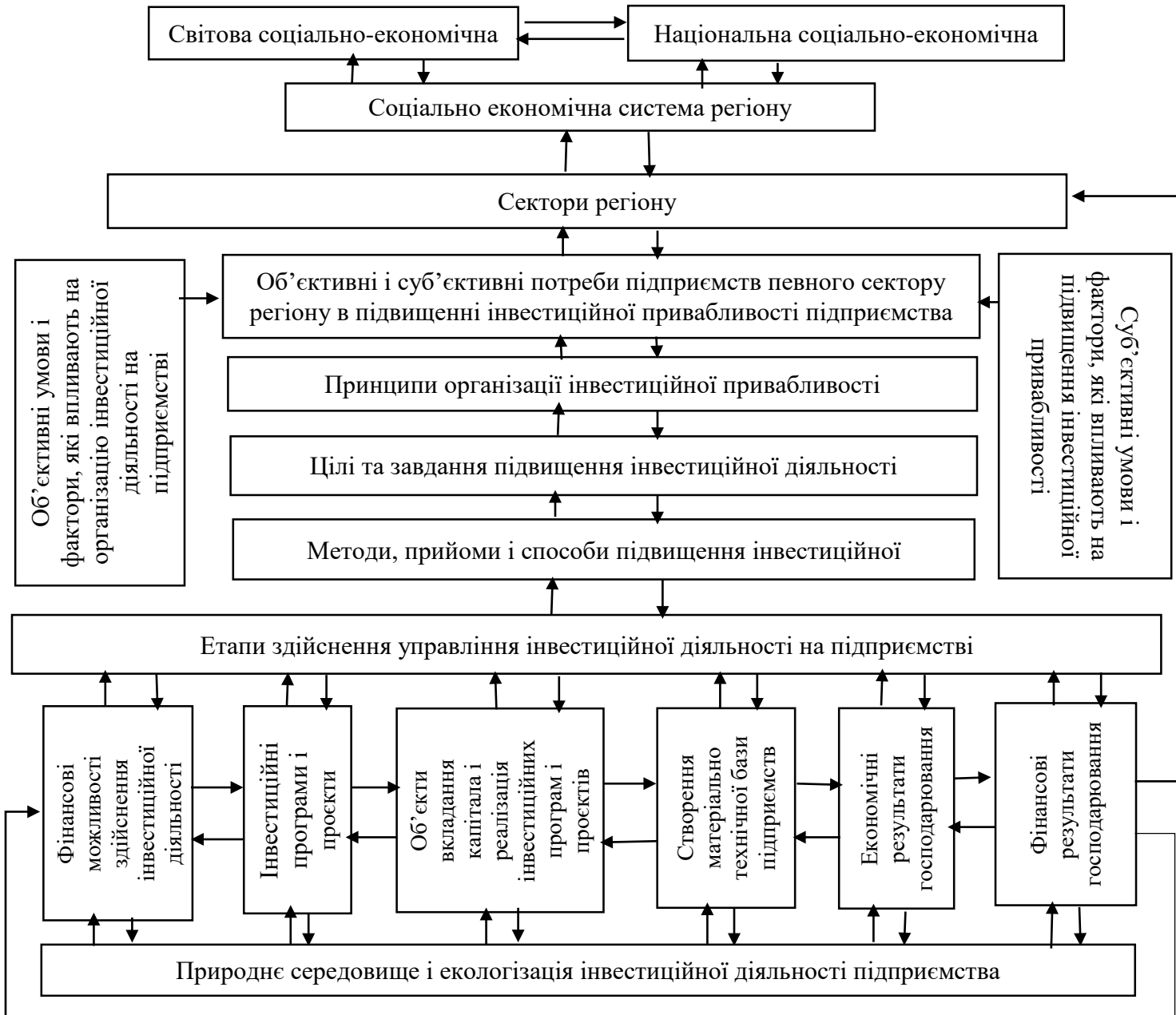


Рис. 3.2. Запропонована загальна схема організації процесу підвищення інвестиційної привабливості на підприємстві АТ «Житомирський маслозавод»

Джерело: сформовано автором на основі власних досліджень.

Основна концепція цієї схеми ґрунтується на таких ключових ідеях:

1. Організація інвестиційної діяльності підприємстві будується на основі системного підходу, який припускає необхідне виконання наступних положень:

а) Системний підхід до організації інвестиційної діяльності, що передбачає необхідність врахування широкого спектру об'єктивних і суб'єктивних умов і факторів, які визначають базові потреби в інвестиціях для виробництва або реалізації продукції. Важливо також враховувати принципи організації інвестиційної привабливості підприємства, що передбачає створення умов, які сприяють залученню інвестицій, а також вибір і використання найбільш раціональних методів, прийомів і стратегій інвестування.

б) Врахування факторів ефективності інвестиційної діяльності. Важливо враховувати ефективність інвестиційної діяльності як ключовий аспект, що означає оцінку та аналіз ефективності різних інвестиційних проектів, щоб вибрати найбільш доцільні інвестиції для підприємства.

в) Спрямованість на досягнення стратегічних цілей. Інвестиційна діяльність повинна бути спрямована на досягнення стратегічних цілей підприємства, таких як розширення виробництва, підвищення якості продукції, розвиток нових ринків тощо.

г) Комплексний підхід до інвестування. Інвестиційна діяльність передбачає вибір не лише конкретних проектів для інвестування, але і розробку комплексної стратегії, яка охоплює всі аспекти фінансової, економічної та стратегічної діяльності підприємства.

Організація підвищення привабливості інвестиційної діяльності передбачає ретельне планування та послідовні етапи інвестування у виробництво. Цей процес охоплює ряд ключових складових:

а. Фінансові можливості. Врахування фінансових ресурсів, які доступні для інвестування, та їх розподіл між різними інвестиційними програмами.

б. Інвестиційні програми і проекти. Розробка конкретних інвестиційних

програм і проектів, які відповідають стратегічним цілям підприємства.

в. Об'єкти вкладення капіталу. Вибір конкретних об'єктів або проектів, у які буде здійснено інвестування.

г. Створення матеріально-технічної бази виробництва. Реалізація інвестицій з метою створення необхідної інфраструктури та технічних засобів для виробництва продукції.

д. Одержання економічних результатів господарювання. Врахування очікуваних економічних вигід та результатів, що будуть отримані від виробництва та реалізації продукції.

ж. Одержання фінансових результатів господарювання. Оцінка потенційних доходів і прибутків, які можуть бути отримані з інвестиційних проектів.

Урахування впливу на навколишнє середовище та забезпечення екологічної безпеки включає в себе планування інвестиційних заходів з охорони довкілля, мінімізацію виробничого впливу на екологію та дотримання екологічних стандартів.

Для підвищення привабливості інвестицій підприємства базуються на принципах, які включають формування фінансових можливостей для інвестування в виробництво, забезпечення єдності інтересів усіх учасників процесу, нормативного регулювання інвестиційних процесів, проведення конкурсного відбору інвестиційних програм, активне залучення як вітчизняних, так і іноземних інвесторів, раціональне сполучення фінансових, інвестиційних, інноваційних та екологічних умов і факторів, а також досягнення позитивних економічних та фінансових результатів.

Інвестиційна діяльність підприємства потребує відповідної фінансової підтримки і може бути реалізована за допомогою взаємопов'язаних механізмів.

Цей набір механізмів визначається внутрішньою структурою та складом елементів, які включають типи інвестицій, цілі вкладень, напрями впливу, форми реалізації та функції управлінського впливу. Систематизація цих механізмів

інвестиційної привабливості підприємства за наведеними характеристиками дозволяє у теоретичному плані розширити наші знання про зв'язок між фінансами та інвестиціями та використовувати їх для створення різних теоретичних моделей фінансування інвестиційної діяльності підприємства.

Для привернення іноземних інвестицій на підприємство потрібно вдосконалити інвестиційну політику країни. Ця політика повинна бути спрямована на приваблення іноземних інвестицій шляхом врахування інтересів як іноземних, так і вітчизняних інвесторів. Основними принципами інвестиційної політики у найближчій перспективі мають стати:

- ефективно використовувати всі джерела інвестування та координувати їх;
- забезпечити оптимальне співвідношення між внутрішніми та зовнішніми інвесторами;
- залучати зарубіжний капітал, враховуючи інтереси вітчизняних інвесторів;
- розширювати фінансово-інвестиційні можливості регіонів та створювати сприятливий інвестиційний клімат;
- стимулювати довгострокові інвестиції;
- підвищувати роль внутрішніх джерел фінансування інвестиційних проектів;
- розвивати інвестиційну інфраструктуру та фондовий ринок;
- сприяти інвестиційній активності та реалізації проектів на підприємствах;
- формувати державний попит на інвестиції через різноманітні програми і спільні проекти;
- підтримувати сприятливий інвестиційний клімат у стратегічно важливих галузях за допомогою кредитної та податкової політики.

Для залучення іноземних інвестицій для підприємства доцільно було б

створити дієвий механізм залучення іноземного капіталу (рис. 3.3).

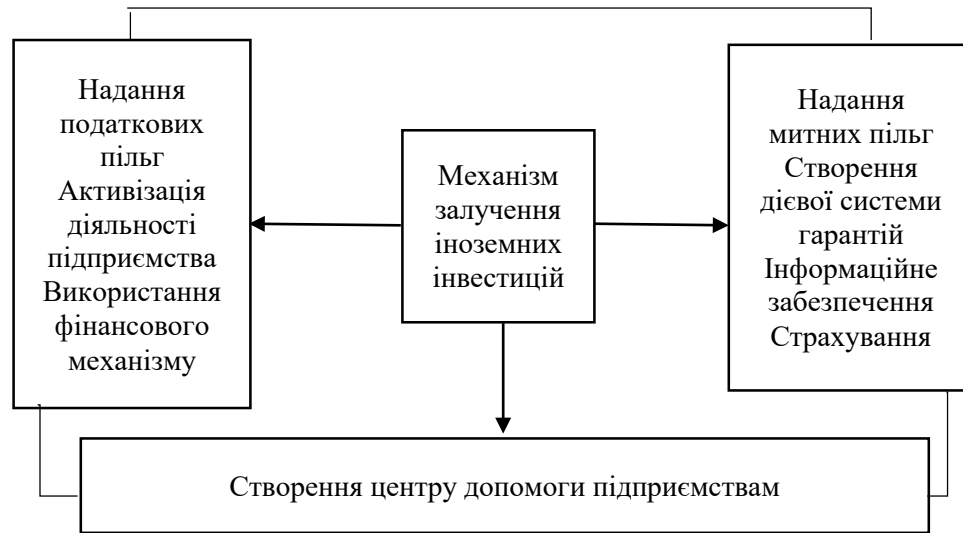


Рисунок 3.3 – Механізм залучення іноземних інвестицій для підприємства АТ «Житомирський маслозавод»

Джерело: розраховано автором на основі фінансових результатів підприємства.

Описані важелі, які наведені на рисунку 3.2, мають на меті сприяти привабленню зарубіжного капіталу для підприємств і створенню сприятливого інвестиційного середовища для їх розвитку.

ВИСНОВКИ

Економічна сутність інвестиційної політики підприємства полягає в забезпеченні його стійкого розвитку та зміцненні конкурентоспроможності шляхом раціонального використання фінансових ресурсів для вкладання у різноманітні проекти та програми. Ця політика спрямована на залучення інвестицій, як вітчизняних, так і з-за кордону, для модернізації виробничих процесів, впровадження інноваційних технологій, розвитку нових продуктів та ринків збуту. Її головною метою є створення сприятливих умов для зростання прибутковості підприємства, збільшення його вартості та підвищення його ринкової позиції. Ефективна інвестиційна політика дозволяє підприємству здійснювати довгострокове планування і забезпечує йому стабільний розвиток у змінних економічних умовах.

Після аналізу різноманітних аспектів інвестиційної діяльності можна зробити висновок, що інвестування є складним та багатогранним процесом у сфері економіки. Воно охоплює різноманітні форми, такі як реальні та фінансові інвестиції, а також нові форми, наприклад, інноваційні та інтелектуальні інвестиції. Інвестиції можна класифікувати за різними ознаками, такими як форма власності, регіональна приналежність та строк освоєння. Важливою характеристикою є також спосіб участі в інвестуванні, який може бути прямим або непрямим. Розуміння різних аспектів інвестиційної діяльності допомагає інвесторам та підприємствам приймати обґрунтовані рішення щодо розміщення коштів, враховуючи різні фактори, такі як рівень доходів, очікувана норма прибутку, інфляція, ставка банківського проценту та податкова політика.

Поширеною є практика, коли при комплексній оцінці фінансового стану використовуються рівнозначні вагові значення для кожного фінансового коефіцієнта в блочній оцінці. Рівень інвестиційної привабливості є ключовим чинником привертання інвестицій у країну чи окреме підприємство, а методика

розрахунку інтегрального показника під час оцінки інвестиційної привабливості підприємства дозволяє інвесторам вивчати всі аспекти діяльності та враховувати значну кількість показників.

АТ «Житомирський маслозавод» є підприємством, яке спеціалізується на виробництві масла та інших молочних продуктів. Розташований у місті Житомирі, воно відоме своєю довгою історією та високою якістю своїх продуктів. Завдяки використанню сучасних технологій та високим стандартам виробництва, підприємство забезпечує споживачів якісною та безпечною продукцією. Крім того, воно активно працює над вдосконаленням своєї соціальної політики, забезпечуючи сприятливі умови праці та розвитку своїм працівникам. АТ «Житомирський маслозавод» є важливим гравцем на ринку молочної продукції та продовжує зберігати свою позицію завдяки постійному підвищенню якості продукції та уважному ставленню до потреб споживачів.

Після аналізу фінансового стану АТ «Житомирський маслозавод» має забезпечену ліквідність, оскільки співвідношення поточних активів до поточних зобов'язань дозволяє йому вчасно виконувати свої фінансові зобов'язання. Показники рентабельності свідчать про те, що АТ «Житомирський маслозавод» здатен генерувати прибуток від своєї діяльності. Дані про коефіцієнти фінансової стійкості вказують на те, що підприємство має достатні ресурси для покриття своїх зобов'язань і може витримати економічні труднощі. Загалом, фінансовий стан АТ «Житомирський маслозавод» виглядає стабільно, але рекомендується проводити систематичний моніторинг та аналіз для забезпечення подальшого успішного функціонування та розвитку підприємства.

У 2021 році підприємство виділило лише 112 тис. гривень на придбання основних засобів, а у 2022 році – 125 тис. гривень. У 2023 році цей показник різко зріс до 682 тис. гривень, що в 6 разів більше порівняно з 2022 роком. Приріст незавершених капітальних інвестицій також був значним: з 10,9 млн грн у 2021 році до 57,6 млн грн у 2023 році, що в 5,2 рази більше. Інші фінансові інвестиції

залишилися стабільними. Загальна тенденція свідчить про активну інвестиційну політику підприємства у 2023 році, що вказує на його плани щодо майбутнього розвитку.

Система управління інвестиційною діяльністю АТ «Житомирський маслозавод» виявляється складною та мінливою. Підприємство стикається з численними внутрішніми та зовнішніми факторами, що впливають на його інвестиційну стратегію. На внутрішньому рівні ключовими проблемами є нестача фінансових ресурсів, недосконалість інноваційної інфраструктури та відсутність кваліфікованого персоналу. З іншого боку, зовнішні фактори, такі як низька інвестиційна привабливість промисловості та високий ризик інвестування у цей сектор, також ускладнюють ситуацію. Проте, шляхом впровадження систематичних заходів, таких як стимулювання інновацій, залучення додаткових джерел фінансування та розвиток інноваційної інфраструктури, підприємство може підвищити свою інвестиційну привабливість та конкурентоспроможність. Система управління інвестиційною діяльністю АТ «Житомирський маслозавод» потребує постійного вдосконалення та адаптації до змін в економічному середовищі для досягнення стійкого росту та успішного функціонування на ринку.

Розвиток інвестиційної діяльності на підприємстві, такому як АТ «Житомирський маслозавод», потребує комплексного підходу та систематичної роботи над поліпшенням інвестиційного клімату. Важливими аспектами цього процесу є залучення іноземних інвестицій, вдосконалення інвестиційної політики держави, розвиток фінансово-інвестиційної інфраструктури, а також створення сприятливих умов для інноваційного розвитку. Шляхом впровадження цих заходів можна досягти підвищення конкурентоспроможності підприємства, створення нових можливостей для його розвитку та сприяти стійкому економічному зростанню.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Krupka Y. D., Bachinskiy V. Estimation of investment attractiveness for enterprises in Ukraine. The Małopolska School of Economics in Tarnów Research Papers Collection, vol. 25, iss. 2, December 2014. P. 117-125.
2. Активізація інвестиційного процесу в Україні : колективна монографія / Т.В. Майорова та ін. ; за ред. М.І. Диби. Київ : КНЕУ, 2012. 472 с.
3. Амоша О. І. Інноваційний шлях розвитку України: проблеми та рішення. Економіст. 2005. № 6. С. 16–31.
4. Бланк І.О. Управління інвестиціями підприємства. Київ : Ніка-Центр, 2003. С. 83–93.
5. Боровик М. В. Ризик-менеджмент : конспект лекцій для студентів магістратури усіх форм навчання спеціальності 073 – Менеджмент; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 65 с.
6. Брюховецька Н.Ю., Хасанова О.В. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства: визначення недоліків деяких існуючих методик. Економіка промисловості. 2009. № 1. С. 110–117.
7. Будяєв М.О. Startup: інструмент підвищення інвестиційної привабливості підприємства. Стратегія підприємства: Підприємницький контекст. Зб. матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції. К.:КНЕУ.2017 С. 30-32.
8. Будяєв М.О. Підвищення інвестиційної привабливості підприємства в розрізі соціального підприємництва. Інноваційне підприємництво: стан та перспективи розвитку. Зб. матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. К.: КНЕУ. 2017. URL: <https://plus.google.com/u/0/b/101507334527510921269/101507334527510921269> (дата звернення: 21.03.2024).
9. Бурлака Н.І. Розвиток інвестиційної діяльності підприємств України. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 8. С. 37-44.

10. Бушовська Л.Б. Управління інвестиційною діяльністю як важливий складник економічної безпеки підприємства. Економіка і суспільство. 2017. Вип. 11. С. 170-176.
11. Вакалюк В.А. Правове регулювання інвестиційної діяльності України. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Випуск 16. С. 122-126.
Вороніна О.О. Формування інвестиційної стратегії компанії в умовах кризи. Інтернет-конференції ХНУМГ ім. О.М. Бекетова. 2022. URL: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=SMlbJtsAAAAJ&hl=ru> (дата звернення: 08.03.2023).
12. Вовк М.В. Організаційно-економічний механізм формування інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств. Економіка АПК і природокористування. 2009. № 12. С. 135-139.
13. Горлачук В.В., Черненко А.С., Раку О.О. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку підприємства / наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Серія : економіка. 2016. т. 285, вип. 273. с. 57-63.
14. Грицаєнко Г.І., Грицаєнко М.І. Соціальні інвестиції в соціальний капітал. Бізнес Інформ. 2018. №1. С. 188–194.
15. Гунько В. І. Фактори та показники формування інвестиційної привабливості підприємств. Фінансовий простір. 2013. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2013_1_18 (дата звернення: 27.02.2024).
16. Гуторов О.І., Крамаренко К.М. Оцінка інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств. Економіка АПК. 2009. №10. С. 69-73.
17. Дзеніс В.О., Дзеніс О.О., Шестакова О.А. Міжнародна інвестиційна привабливість підприємства. Світове господарство і міжнародні економічні відносини. 2017. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2017/5_2017_ukr/6.pdf (дата звернення: 27.03.2024).

18. Диба М.І. Суть та види фінансових ризиків у системі ризик-менеджменту підприємства. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2008. № 635 : Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. С. 22–28.

19. Ефективність державного управління. 2017. Вип. 4 (53). Ч. 2. С. 189-196. URL : http://www.lvivacademy.com/vidavniststvo_1/edu_53/fail/22.pdf. ((дата звернення: 02.02.2024).)

20. Загородній А.Г., Вознюк Г.А., Партин Г.О. Інвестиційний словник : навчальний посібник. Львів : Бескид Біт, 2005. 512 с.

21. Закон України «Про інвестиційну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> ((дата звернення: 31.03.2024).

22. Ігнатенко М.М. Фінансово-інвестиційна діяльність аграрних підприємств у форматі соціальної відповідальності. Агросвіт. № 8. 2019. С. 3-6.

23. Іщук О.С. Моделі інтегрального оцінювання результатів фінансовогосподарської діяльності промислових підприємств регіону. Регіональна економіка. 2008. № 2. С. 25–33.

24. Кісіль М.І. Сучасні виклики, стратегічні пріоритети та завдання щодо інвестиційного забезпечення розвитку сільського господарства. Інноваційна економіка. 2014. № 1. С. 14-19.

25. Коренюк П. Концептуальні підходи та методи визначення інвестиційної привабливості національної економіки. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2018. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/echcenu_2018_2_10 (дата звернення: 19.03.2024).

26. Коюда О.П. Інвестиційна привабливість підприємства в умовах трансформації економіки : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.06.01. Харків, 2003. 20 с.

27. Крамаренко К.М. Інвестиційна привабливість підприємства та методичні підходи до її визначення. Причорноморські економічні студії. 2016.

URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2016_10_22 (дата звернення: 21.01.2024).

28. Кривов'язюк І.В. Інвестиційна діяльність підприємства: сутність, методика аналізу та шляхи підвищення її ефективності. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки. 2018. Вип. 31. С. 83-90.

29. Кузьменко О., Калініченко О. Інвестиційна привабливість малого інноваційного бізнесу. М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». Електрон. текстові дані. Київ : КНЕУ, 2016. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/31118> (дата звернення: 02.02.2024).

30. Мармуль Л.О., Петренко В.С. Стратегічне позиціонування підприємств з іноземними інвестиціями в аграрній сфері економіки. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. Бердянськ: Видавець Ткачук О.В., 2017. № 4 (40). С. 43-48.

31. Мізіна О.В. Вдосконалення методики оцінки використання та відтворення майна на підприємстві. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2403> (дата звернення: 01.02.2024).

32. Пилипенко О.І. Методика аналізу інвестиційної привабливості підприємства: макро- і мікроекономічний аспекти. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: економічні науки. 2009. № 4(50). С. 120-127.

33. Про затвердження Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації від 26.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/z0121-01#o52> (дата звернення: 12.03.2024).

34. Рзаєв Г.І. Вакулова В.О. Методичні підходи оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2016. № 1. С. 141-149. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2016_1_25_3 (дата звернення: 22.03.2024).

35. Романюк І.А. Нові чинники та концепції здійснення інтенсифікації

сільського господарства. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2016. №4 (36). С. 60-63.

36. Сазонець І.Л., Федорова В.А. Інвестування: міжнародний аспект : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 272 с.

37. Селіверстова Л.С. Стратегічне управління інвестиційною політикою підприємств. Актуальні проблеми економіки. 2014. №11. С. 166–172

38. Ситник О.В. Економічна сутність інвестиційної привабливості підприємства та її характеристики. Інвестиції: практика та досвід. 2015. № 23. С. 127–130. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2015_23_27 (Дата звернення: 28.03.2024).

39. Соболева Г.Г. Сутність управління інвестиційною привабливістю підприємства. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2018. URL: http://www.easterneuropeebm.in.ua/journal/17_2018/62.pdf. (Дата звернення: 29.04.2024).

40. Татаренко Н.О., Поручник А.М. Теорії інвестицій : навч. посіб. / Н. О. Татаренко,. К. : КНЕУ, 2020. 160 с.

41. Теорія та методологія формування інвестиційно-фінансової стратегії розвитку суб'єктів національного господарства : монографія / Л.М. Савчук та ін. Дніпро : Журфонд, 2019. 420 с.

42. Товстенюк О. В. Інвестиційна привабливість як об'єкт діагностики. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку». 2012. № 727. С. 381-386.

43. Цанько О. Принципи сталого розвитку і проблеми формування державної інвестиційної політики.

44. Шалигіна І. В., Болобан А. Г., Мінасян В. А. Інвестиційна стратегія система як довготермінових цілей інвестиційної діяльності підприємства. Вісник Сумського нац. аграр. ун-ту. Суми: СНАУ, 2011. № 2. URL:

http://www.nbuu.gov.ua/portal/chem_biol/Vsnau/2011_2/36Shalygina.pdf (дата звернення: 02.03.2024).

45. Шестак М. Л. Теоретико-методологічне обґрунтування та сутнісна характеристика поняття державна інвестиційна політика. Наукові праці МАУП. 2014. Вип. 1. С. 214–217.

46. Шляхи активізації інноваційної діяльності підприємств: Монографія // Під ред. проф. О.І. Волкова, проф.М.П. Денисенка. Київ: КНУТД, 2005. С. 670.

47. Шморгун Л. Г. Інвестиційна політика: якою вона є в Україні? Економіка і менеджмент культури. 2013. № 2. С. 4–9.

48. Шпортюк Г. Ю. Оцінка інвестиційної привабливості промислового підприємства. Ефективна економіка. 2014. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_11_71 (дата звернення: 29.03.2024).

49. Ястремська О.М. Інвестиційна діяльність промислових підприємств: методологічні та методичні засади : монографія. Харків : ІНЖЕК, 2003. 488 с.

50. Яцух О.О., Захарова Н.Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. Гроші, фінанси і кредит. 2018. URL: http://econ.vernadskeyournals.in.ua/journals/2018/29_68_3/35.pdf (дата звернення: 29.03.2024).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК Б

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 2021 р.

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	560	602
первісна вартість	1001	2232	2451
накопичена амортизація	1002	1672	1849
Незавершені капітальні інвестиції	1005	13878	10902
Основні засоби	1010	181998	264647
первісна вартість	1011	291585	373343
знос	1012	109587	108696
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035	549	47
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090	3016	31741
Усього за розділом I	1095	198608	305034
II. Оборотні активи			
Запаси	1100		
Виробничі запаси	1101	40908	25743
Незавершене виробництво	1102		
Товари	1103	9735	9846
Готова продукція	1104	24666	36816
Поточні біологічні активи	1110	10940	
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	66662	69626
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	14972	4963
з бюджетом	1135	1590	7845
у тому числі з податку на прибуток	1136		
із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	154	74
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	3730	23007
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190	5	2
Усього за розділом II	1195	163627	177922
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		

Баланс	1300	362235	482956
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	5341	5341
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	16555	
Резервний капітал	1415	4406	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	214699	344806
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495		
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515	60364	73246
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	23890	13339
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	24076	22745
з одержаних авансів	1616	601	1608
розрахунками з бюджетом	1620	1016	328
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	610	616
розрахунками з оплати праці	1630	1482	2104
із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	7997	8387
Усього за розділом III	1695		
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700		
Баланс	1900	362235	482956

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 2022 р.**

Форма № 1 Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	602	521
первісна вартість	1001	2451	2560
накопичена амортизація	1002	1849	2039
Незавершені капітальні інвестиції	1005	10902	7795
Основні засоби	1010	264647	296264
первісна вартість	1011	373343	444926
знос	1012	108696	148662
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035	47	47
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090	31741	2847
Усього за розділом I	1095	305034	307474
II. Оборотні активи			
Запаси	1100		79304
Виробничі запаси	1101	25743	29699
Незавершене виробництво	1102		
Товари	1103	9846	37895
Готова продукція	1104	36816	11710
Поточні біологічні активи	1110		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	69626	74981
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	4963	4182
з бюджетом	1135	7845	10853
у тому числі з податку на прибуток	1136		8041
із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	74	56
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	23007	7782
Витрати майбутніх періодів	1170	300	228
Інші оборотні активи	1190	2	592
Усього за розділом II	1195	177922	177978
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	482956	485452

Пасив	Код рядка	На кінець звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	4	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	5341	5341
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	344806	393377
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495	346199	398718
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		5265
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515	73246	
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		2038
Усього за розділом II	1595		7303
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	13339	31130
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	22745	28188
з одержаних авансів	1616	1608	917
розрахунками з бюджетом	1620	328	5
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	616	740
розрахунками з оплати праці	1630	2104	2043
із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	8387	7188
Усього за розділом III	1695		
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700		
Баланс	1900	482956	485452

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 2023 р.**

Форма № 1 Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	521	526
первісна вартість	1001	2560	2853
накопичена амортизація	1002	2039	2327
Незавершені капітальні інвестиції	1005	7795	57598
Основні засоби	1010	296264	300187
первісна вартість	1011	444926	498040
знос	1012	148662	197853
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035	47	47
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		2214
Інші необоротні активи	1090	2847	7213
Усього за розділом I	1095	307474	367785
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	79304	110371
Виробничі запаси	1101	29699	44041
Незавершене виробництво	1102		
Товари	1103	37895	45473
Готова продукція	1104	11710	20857
Поточні біологічні активи	1110		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	74981	99253
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	4182	4871
з бюджетом	1135	10853	12445
у тому числі з податку на прибуток	1136	8041	
із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	56	143
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	7782	2580
Витрати майбутніх періодів	1170	228	255
Інші оборотні активи	1190	592	1156
Усього за розділом II	1195	177978	231074
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	485452	598859

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	5341	5341
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	393377	464955
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495	398718	470296
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	5265	
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525	2038	1646
Усього за розділом II	1595	7303	1646
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	31130	72793
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	28188	35570
з одержаних авансів	1616	917	
розрахунками з бюджетом	1620	5	3325
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	740	993
розрахунками з оплати праці	1630	2043	2302
із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточні забезпечення	1660		8931
Доходи майбутніх періодів	1665		393
Інші поточні зобов'язання	1690	7188	962
Усього за розділом III	1695	79431	126917
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700		
Баланс	1900	485452	598859

ДОДАТОК Б

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2021 р.

Форма № 2 Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	926736	859806
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(683976)	(672400)
Валовий:			
прибуток	2090	242760	187406
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	2464	69350
Адміністративні витрати	2130	(23475)	(21857)
Витрати на збут	2150	(120206)	(102664)
Інші операційні витрати	2180	(5262)	(71364)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	96281	60871
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200	2326	14
Інші фінансові доходи	2220	393	734
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250	(12443)	(16181)
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	(1738)	(793)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	84819	44645
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(19639)	(10495)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	65180	34150
збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	65180	34150
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	65180	34150

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	514237	479011
Витрати на оплату праці	2505	63984	58044
Відрахування на соціальні заходи	2510	22348	21699
Амортизація	2515	38111	19069
Інші операційні витрати	2520	78226	91279
Разом	2550	716906	669102

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

КОДИ

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2022 р.**

Форма № 2 Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1003350	926736
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(746222)	(683976)
Валовий:			
прибуток	2090	257128	242760
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	1976	2464
Адміністративні витрати	2130	(31295)	(23475)
Витрати на збут	2150	(143731)	(120206)
Інші операційні витрати	2180	(3914)	(5262)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	80164	96281
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	2523	2326
Інші доходи	2240	393	393
Фінансові витрати	2250	(15983)	(12443)
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	(5282)	(1738)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	61815	84819
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	13244	(19639)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	48571	65180
збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	48571	65180
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	48571	65180

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	513110	514237
Витрати на оплату праці	2505	67142	63984
Відрахування на соціальні заходи	2510	22951	22348
Амортизація	2515	46242	38111
Інші операційні витрати	2520	127330	78226
Разом	2550	776775	716906

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2023 р.**

Форма № 2 Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1186576	1003350
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(901391)	(746222)
Валовий:			
прибуток	2090	285185	257128
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	1965	1976
Адміністративні витрати	2130	(30729)	(31295)
Витрати на збут	2150	(149803)	(143731)
Інші операційні витрати	2180	(8373)	(3914)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	98245	80164
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	53	2523
Інші доходи	2240	393	393
Фінансові витрати	2250	(8848)	(15983)
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	(8499)	(5282)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	81344	61815
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	9766	13244
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	71578	48571
збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	71578	48571

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	645843	513110
Витрати на оплату праці	2505	75715	67142
Відрахування на соціальні заходи	2510	25730	22951
Амортизація	2515	59433	46242
Інші операційні витрати	2520	130008	127330
Разом	2550	936729	776775

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		